

Tallinna Teataja

Teinetus ja talitus:
Tallinn, Suurteer nr. 16.
Kirjade aadress:
„Tall. Teataja“, Tallinn.
Rõnnetraat:
Teinetaja — 285.
Teinetus ja talitus — 281.
Teinetaja kmet.: A. 12—1.
Kirjuti kmet.: kella 8—1.

Teinetus hinnad:
Postiga:
1 ku peale ... 75 marka
2 „ „ ... 150 „
3 „ „ ... 225 „
Ise talitusest ära viies:
1 ku peale ... 68 marka
2 „ „ ... 136 „
3 „ „ ... 204 „
Majamaale kuus 100 mrl.
Kõrgele muutmise 10 mrl.

Kuulutus hinnad:
Kuulutus lühel 3 mrl. m/m
Esimesel 5 „ „
Järg. lühel 8 „ „
Kõrgele muutmise 75%
odavamad.
Teinetus ... alla 100 mrl.
Kuulutus ... 100 mrl.
Kõrgele muutmise 75%
odavamad.
Teinetus ... alla 100 mrl.
Kuulutus ... 100 mrl.
Kõrgele muutmise 75%
odavamad.

Üksik nummer 3 marka.

1 r. 85.

Laupäeval, 15. aprillil 1922. aastal.

Jumub igal äripäeval õhtul.

XIII aastakäik.

Fordson TRACTOR

Tahtis põllupidajatele!

Truukis jäädes oma põhimõttele FORDSON traktorid igale rüümehele kättesaadavaks teha kindlasti otsustades traktorite turgu Eestis täielikult oma kätte võtta, on Ford Motor Company oma traktorite hinda veel järjekindlalt alandanud.

Fordson traktor

ühes 2 hõlmalise OLIVER adraga maksab nüüd

Emk. 325.000.—

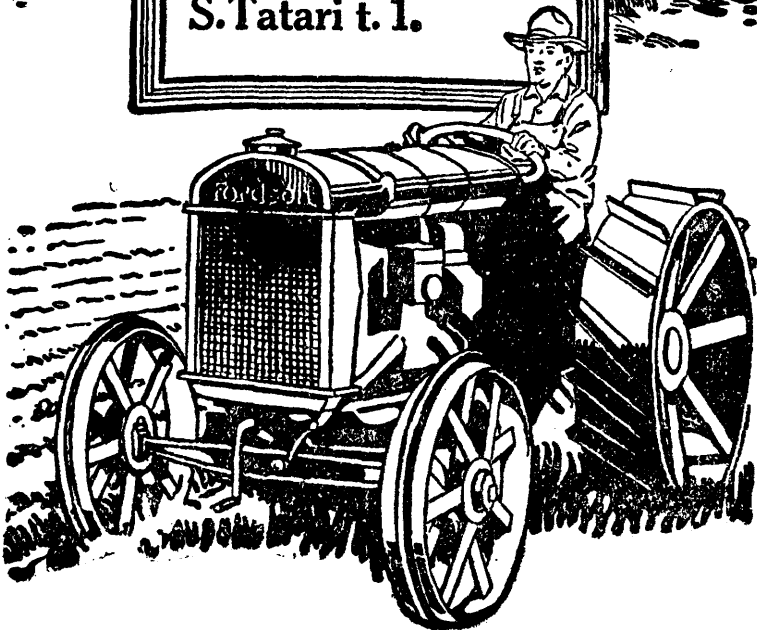
tollitult Tallinnas, ühes monteerimiskuludega.

Uus eestikeelne kataloog, mis FORDSON traktorite üle täielikku teatust ja kirjeldust pakub, saadetakse soovi peale igale hinnata.

Fort Motor Company ainuagent Eestis

HANS WINNALL—Tallinnas,

S. Tatari t. 1.

Estonia kontsertsaal.

1-sel Ülestõusmise pühal, 16. aprillil 1922. a.

Pidulik Sümfoonia kontsert.

Kaastegewad: pr-d ELLA MASING-GRÜNBERG (mezzo-sopran) ja S. JURJEW-KAJA (sopran), hr. B. HANSEN (bass) ja SÜMFOONIA ORKESTER (100 inimest).

Juhatawad: A. KAPP ja R. KULL.

Eeskawas: P. Tschaiowski sümfoonia pathetique nr. 6, Richard Strauss „Pill Eulenspiegeli tembud“ j. m.

ALGUS KELL 3 P. L.

Pääsetähed: 50—250 margani. Eelmüük teatri kassas ja kontserdi päeval kontsertsaali kassas kella 12-st.

Uuesti avalatud riidetauplusest

— ostate Teie —
omale laubad kõige odavamalt. Igapäev
uute hooajalaupade juuretoet. Walit suurt!

„Estonia“ teatrimajas nr. 10.

Ilmus

„Romaan“ nr. 2

Numbri list on järgmine:

Norra kirjaniit Ewen Elvstad: Muist täht (järg).

Bulgaaria kirjaniit Iwan Wafow: Pilatuse tütar.

Saksa kirjaniit Alfred Manns: Maruöö.

Soome kirjaniit U. W. Walakorpi: Hõbe-pulmad.

Wene kirjaniit Anton Tšehow: Pettus.

Daani kirjaniit Karl Ewald: Söran.

Hollandi luuletaja W. G. van Nieuwen: Sõsel.

Saksa kirjaniit Thea von Harbou: India hõuafammas (järg).

Hind 30 marka.

Viidudle ajalehemüüjatest, raamatukauplustest, raubteejaamade raamatukappidest.

„Romaani“ abitalitustest ja agentuuridest.

Kirjastus „Arens“ Tallinn.

Kõigeparema ja odavama on saapaid osta

M. Silla

saapakauplu est, Kataklaetwa tän 9. 1155

A. G. „Rütteweo“

laewasõidud

algawad lohe peale jääminekut.

Kaupade ülesandmise wõetakse wastu

Tallinnas, Kõnnetraat 11-24

Tartus, Kõnnetraat 164.

Sarwitajad!

1193

Teie ostate kõige soodsamalt kõiksugu

riidekaupa ja walmisriideid

ühisus „Osa“

Estonia all kpl. nr. 11.

Meesterahwa ülikonnab) 227. 2800.— peale

Naister. mantlid

Riide hinnad wäga odawad.

Walit suurt ja igapäew wärske kaupade

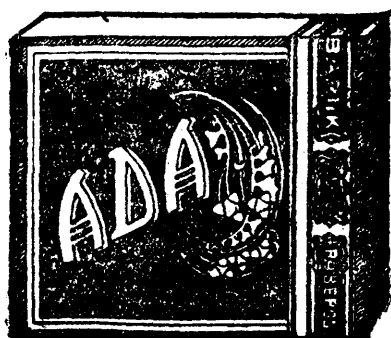
juure tulel.

Kõige austusjega R.-H. „Osa“

Estonia all kpl. nr. 11.

Suhtetage kõik

p a b e r o s s e

HAVANNA O. U.

Nõudke Hergewärtnuolisi

H. Puls'i õlut

Klaasfingi tän. 11, tel. 651

428

Kohale jõudnud Kohale jõudnud

NAFTA

Kõigeparemas headuses (Baku), eripuhastuses, tarwitamiseks mootoritele. Järelelõpda Eesti wäliskaub. ühisuses

„KOSMOS“

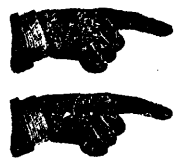
Tallinnas, Suur Kloostriuul. 18.

Rõnnetraat 8-30 ja 13-41.

Telegr. aadr.: „Kosmos“ Tallinn.

Huvitav hr. suitsetajatele!

U. S. „Laferte“ teatab hr. suitsetajatele, et tema poolt väljalasitud on paberosid

„Fru-Fru“

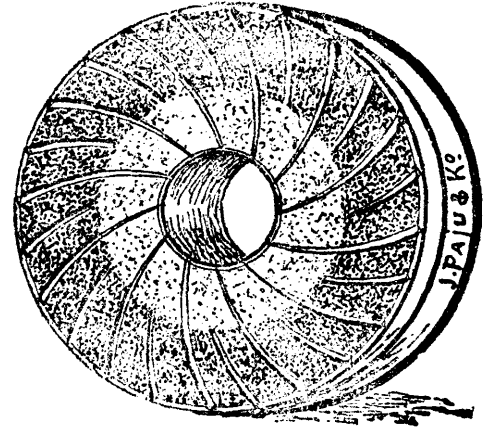
10 tk. — 15 mk.

millede peale omal ajal suurt nõudmine oli.

== Iga paberosi „Fru-Fru“ on varustatud hügieenilise vatiga „Sana“ millega on fättejaadud iseäraline pehme maitse. ==

Õpinene kunst-veskiviwide
vabrik «Mars»
Saak Paju & Ko.
Tallinn Kopli tän. 24 a.
Balti jaama lähedal.

Mõeldrib!

Kui Teil hädid kunstiveskiviwide karnõrs on siis ei pea Teie neid enne mitte ostma, kui Teie ei ole näinud üle Wenemaa kirkkaks saanud veskiviwide „Mars“.

„Mars“ — kivid on endid Wenemaal 12 aastat kõige paremate tagajärgedega joovitanud.

„Mars“ — kivid valmistati seni Moskvas, Esmimeses Moskva kunstiveskiviwide vabrikus — nüüd saavad nad sellesamas headuses Tallinnas valmistatud.

„Mars“ — kivid karnitavad vähem jõudu, aga jahvatavad rohkem.

„Mars“ — kivid jahvatavad niisket kivi ka toorest vilja ühesuguselt peeneks jahuks.

„Mars“ — kivid aitavad tules jahtu täita kiiresti.

„Mars“ — kivid ei karnita teritamist, sest nad jäävad alati teravaks, ainult joonepi tules harvasti sügavamaks raiuda.

„Mars“ — kivid kurnavad vähe — ühest paarist 5-tollilise jahvatuse korraga jatkub 4—5 aastaks.

„Mars“ kivid jahvatavad tarmuliku jõe juures kergesti 1000 punda öö-päeva fees läbi. Sellesamas headuses tehakse valmis jahvatuse jaod, mida kergesti meie õpetuse järele kurnavad kividest külge mõis panna, ei tule itaigi lahti.

„Mars“ kivid — kui ka valmis jahvatuse jaod müüakse vastutusega, valmis veskid „Mars“ tellimise igas suuruses ja igasuguselt.

Austusega

S. Paju & Ko.

Karaskuskursuse algus

kolmandal puhul 18. sept. kell 11 e. l. linna poeglaste gümnaasiumis maneeshi jaalis, Kloostril uulitsal.

Uwamisetõne peab A. Lamm.

Pikemalt tänase lehe tekstis.

Karaskuse Rektioimfond.

Lavastataste teater „Vasjaashtis“ üleilm.
kulus pilt Anna Boleyni

„Anna Boleyni“

elulugu Inglise kuningas Heinrich VIII teine naine. Heinrich VIII astus Inglise troonile 1509. a. See oli inimene suure tahtejõuga, kõi mis ta tegi, seda tegi ta suuremalt jaolt oma huvi pärast. Soolimata sellest seadis ta oma puuded nõnda, et see ka riigile kasu tõi. Heinrichi valituse ajal langeti paljude pead timuka kirve all, ifegi kõrgemast seltskonnast, sellepärast ei olnud ka peaaegu mingisuguseid kaotusi sõjaväelastega. Ta oli abielus Katarina Aragoniast, kes oli temast 6 aastat vanem ja kelle iludus juba kustumus oli. Venden oli tütar (pärastine Maria Stuart), kuid tal ei olnud poega — troonipärijat. Mida rohkem taie vastitaks jäi vanaks jäämus kuninganna — hispaanlane, seda rohkem mõlles ta lahutamist. 1522. a. juhtus ta nägema ilusat Anna Boleyni, kes mõistmata seisis kuningas meelitavate ettepanekute ees. Heinrich läks viimase tipuni, vaatamata selle vastusandava põlguse peale. Mida rohkem Anna kaitkes oma naiselikkust, seda rohkem Heinrich hakkas järele mõlvama. Viimaks ütles Anna Boleyn kuningale, et ta nõus on tema seadustlikele naistele saama. Kui Heinrich energia oli pööratud selle hile, siis tema raudne prius tegi enesele ülesandeks tingimata seda teha. 1527. a. pööras Heinrich palvvega piiskop Clementi VII poole, teda Katarinaga lahutada. Kui talle seda luba ei antud, siis ütles Heinrich ennast kõigist kirikuvallituse kohustustest lahti ja tõstis mõitluse kirikuvallituse vastu. Heinrich nõudis ja see oli kõi. Peale selle esimene jamm, mis ta tegi, oli Annaga abieluse astumine 25. jaanuaril 1533. a. Heinrich tegi palju oma kangekaelsusega, kuid ifingi sai ta petetud. Kaasoodetud päev on fätte jõudnud — poja sünnimine, kuid ei sünninud poeg — vaid tütar. Petetud kuningas oma mõtetes valas oma viha Anna peale. Paljude male süüdistuste peale pandi Anna vang ja viimaks mõisteti surma 15. mail 1536. aastal. 4 päeva peale Anna surma astus Heinrich uuesti abielusse oma hoovi-daami Johanna Seymouriga.

„Kooli“
Esimene klassi kinnitustes
Korva m. 13.

17. ja edasi suurepärasele pühade eestav. Alguvõtt 2 päeval
Ülla us daamidele ja hä radele!!!
Pikant süga, lenad naisterahvad ja toredad toidid Pariisi 1922. a. mood.
Kunstiline jõutpilt 8 aktis „Reelatud wili“ pildi ifilast.

Maine ehk armuke

peafades kuuljad näitlejad iludus O'wie Swenson, esimene naine o'as, Bebe Daniels — teise naine ofas, iludus iludus Thomas Megan — mehe ofas ja kuulus balletmeister endis. Teisestifit Marinski oop. Geodor Rossow wikulmängija ofas. 1) akt Abielurahwa elu. 2) Mehe ja naise. 3) Teise laenas. 4) Sinu huulte naera us ja kuulus kummem. 5) Kõik naisterahvad on ühesugused. 6) Armastus ja kannatus. 7) Saatuselt ei pääse mõdda. 8) Mis on kange: naise armastus — sõbra ehk naise armulese. Pilti saadab trio. Alguvõtt 2 päeva.

„Grand-Marina“ Kõige suurem teater Eestis, Meripuitestel nr. 10. „Grand-Marina“

17. ja edasi. Alguvõtt 2 päeval. Senfatsioon! Uubis! Kutsute ifit! 3. ja. 4. 1. jätk: Kaasoodetud pilt, ainuifigus teater „G. Marina“, mujal enam ei korrata. Pilti demonstreeitit igal pool suure eduga ja on parem hooaja pilt „Easha“ wabrikust. Palju pühewat momente ja ifhes sellega algupärane draama, peafas kuulus iludus Euey Dervaine.

„Koleduse tee“

Õluma kirjongi toredad ifteenid, poliitseiga tagaajamist, põgenemine politsei eest, tore trill raskuste traani ülestõstmisel pühapäevitawa kõrguseni. Wabriku koftina allatutkumine ifhes inimesega. Pilti waabalaite suure huvitusega ja on huvitaw kõigile. 2. jätk: Tore Ameerika komöödia 2. jaos, esimene lord Tallinnas, ofa mõtab Wili Nitschi — „Wili Nitschi — monglaja teina lega“ 3. jätk: Peale orlatawa wool ife Ameerika komöödia?? Mängib ilufoonia orkester hr. Mastupnikowi juhatusel. Alguvõtt 17. aprillil kell 12 päeval. Sinned harilikud 15—20 mk. Wäheasgadel muusika.

Salaorganisatsioonid liidderim?

Maagu kuuleme, antakse hiljuti avalitaks tulnud salaorganisatsiooni liikmetest koftu alla peale salga peameeste Kromeli ja Weem'i weel Eesti kodanikud Tasetaki, Mäll ja Kasselblatt, ning Wene kodanikud: Boris Maltshonov, Peeter Bronin — Konnel, Igor Rodschewitsch — Tcherkashov, Iwan Antonow, Anisimow — Afshimow ja Stanislaw Wasiljewski.

Wabariigi piiridest laadetakse wälja: Nikolai Grigorjew, Mihail Desjarabow, Wadim Below, Boris Wesselowski — Wesselabse, Jakob Krasnobokow, Alek. Stasow, Stepan Kusmin, Boris Witolin, Karl Girule, Wiktor Goldschmidt-Berhomski, Iwan Pokrowski ja Sergei Siplinski.

Need ifitud peatwad wabariigi piiridest 2. nädala jookkul lahuma.

Karaskus'öö alati.

Karaskuskursus Tallinn's.

Karaskuskursus algab 3. pühul kell 11 e. l. linna poeglaste gümnaasiumi maneeshi jaalis M. Lamm awamiskõnega

Wanema rühma töökawad on:

18. apr. 11—12 awamiskõne — M. Lamm (ühine mõlemile rühmale), 12—1 karaskusliikumise üldlaad — W. Ernits, 1—1/3 sport ja karaskus Mehev-Mesel (iga päew jamal ajal), 4/3—5 Iduwa waheseg (iga päew jamal ajal), 5—6 alkoholi ja moraal — M. Lamm (3 p. jamal ajal), 6—8 alkoholi teemja — M. Mjaf. 19. apr. 9—11 alkoholi füüsioloogiline mõju — Dr. M. Lamm (iga päew jamal ajal), 11—11 üleilidne karaskusliikumise ajalugu — prof. J. Bergman (2. päewal jamal ajal), 6—8 alkoholi ja kaswatus — Hans Roos. 20. apr. 6—8 karaskusharidustöö — M. Sibul ja Wiilup. 21. apr. 11—1 Eesti karaskusliikumise ajalugu — W. Ernits, 5—6 Enefunkst — M. Lamm (3. päewal jamal ajal), 6—8 noorlõõ karaskustöö — Mets-

Kes soovib

enejett tõesti loomutruud päewapilti, astugu

Wirus tänaw nr. 5

uuesti awatud päewapildi ärisse

Foto-saloon NIGOL.

Töö kiire ja korralik. Pildid igas toonis ja wärvis. Sinned tööheaduse kofta liiga odawad.

Wri awatud igapäew, ka pühapäew.

loff, stud. jur. S. Bett ja stud. phil. E. Bedriks. 22. apr. 11—1 proowitund — Bett ja Bedriks, 6—8 alkoholi mõju närmikawa peale — prof. L. Ruusjupp. 23. apr. 11—1 karaskuseltse tegemus — J. Rosental ja rahwamajade füüsimus — stud. jur. S. Mühlberg, 6—8 alkoholi füüsimus ja kirjandus — E. Peterfon.

Peale selle weel spordiharjutused ja feroat-õhtud. Üleilidse tuleb wanemal rühmal 8—9 tundi päewas töötada.

Nooremarihmata töökawad on:

18. apr. 11—12 awamiskõne, 19. apr. 9—10 üleilidne ja Eesti karaskusliikumise ajalugu — W. Ernits (2. päewal jamal ajal), 10—11 karaskus jamaa armastuse awalbuse na — E. Peterfon, (2. päewal jamal ajal), 11—12 karaskusfüüsimusest üleilidse — E. Bedriks (iga päew jamal ajal). 21. apr. 9—10 L. Ruusj (2. p. jamal ajal) 10—11 S. Bett (2 p. jamal ajal). 23. apr. 9—10 Joh. Kester.

Järgmine Tall. Teat. number ilmub teistnädalal 19. aprillil.

Wf. tatub 1897

Max Johansson

Rätsepmeister Petrograadist.

Tallinn, Lühikejalg nr. 6.

Teatan austatud tollijatele, et oler uult saanud paremaid

Inglis kewaderiideid.

Kõige uuemaid mustreid.

Organisatsioon talupidamises.

Kõhiseajalistest põllumajapidamiste kurnustest võetakse maal elavalt osa. Nagu teadetest näha, peetakse ettelugemisi ja kõneid niisuguste küsimuste kohta, kuidas ühte või teist vilja kasvatada, farja ravitseta jne. Ei ole juhtunud teateid nägema, kus oleks talupidamiste organisatsioonide üle kõneldud. Sellepärast peab arvama, et see küsimus on jäetud kõrvale.

Meie tulev peremees ja perenaine hakkavad juba väikest peast tegelikult õppima, kuidas seda ja teist põllutööd teha, kuidas loomadega ümber käia jne. Selle juures antakse neile ka vanemate poolt olati juhataid. Tõttamisi õpitakse nad ära. Muidugi ei osata suuremalt jaolt töö juures kõige seda teha, mis meie aja teadus taime või looma kasvatamises ja ravitsemises nõuab. Sellepärast on mõistagi, kurnused tarvilikud. Mitte vähem tarvilikud oleksid aga ka kurnused organisatsiooniküsimuses.

Meie talupidajad oskavad küll talupidamist omal viisil organiseerida. Väikestele, kui olid alles orjuse- ja renditalud, kirjutas mõis ette, kuidas talu peab pidama. Seal oli õeldud, et nii ja nii palju peab künnihärgi olema, nii ja nii peavad olema põllud vilja all jne. Mõis oli tol ajal peremees ja organisator. Hiljem omandati talud ja tehti wana viisi edasi. Terasemad hakkasid rehendamise ja uumendamise. Teised tegid neile järele. Sel viisil edenes talu organiseerimine aegamisi ja inimelad õppisid. Seejuures maksid nad oma elustuse eest „kooliraha“.

Hiljem tulid instruktorid ja hakkasid kurnutama, et peatagu lehm, või hobuseid. Siin oli jällegi peremehel nõuanne teise poolt tulnud. Meie põllupidaja peaks aga ise rehendamise ja ise algataja olema. Muidu ei ole temal õiget kindlust.

Siin ongi meie põllupidaja nõrk kül.

Talu majapidamist juhtides ei näita isa ja ema lastele kõigi oma sisetulekuid ja wäljaminekuid. Arwepidamist taludes enamasti ei ole. Rapjed on sagedasti nagu teenijad, kellele töö kätte juhatakse. Tegelikult õppinud peremehel ja perenaisel ei ole ka eneselt selget ettekujutust majapidamiste organiseerimisest ja veel vähem on oskust jada lastele ära seletada. Selle tagajärjel omandavad lapsed talu organiseerimisekunstist ainult niipalju, kui nad ise tähele panna oskavad. Kes jääb isa talusse, see

jätab endise organisatsiooni määra ja ettevõtte käib edasi wanas korras. Kes läheb uude kohta, see peab meeles, mis kodu nägi, ja sead uues kohas selle järele, küsimata, kas uus koht oma teistmoodi tingimistega hoopis teistmoodi organisatsiooni ei nõua. Kuigi Eesti maa, tingimised wad lüheduse, teede jne. poolest on waga teistmoodi ühes ja teises kohas.

Mees, kes tahab ise peremees olla, või naine, kes tahab perenaiseks hakata, peaks oskama iga kohas, kuhu ta kodumaal ühte talusse wiia, seisuksid wotta, kuidas tema selles talus, olgu ta juur või wälse, majapidamist organiseerida, nii et talu neis tingimustes, kus ta on, kõige rohkem tulemaks. Siis tunneb niisugune inimene, et tema on tõine põllupidaja. Kes aga seda ei suuda õigesti teha, kas pida, ütleme näituseks, lehma või linu, kas on tululiku osta traktor või künnihärg, sellel on peremehe eham alles tegemata.

Mõnemat on oma kodu tegelikult tööd õppides niisuguseks põllupidajaks saada. Siin peab tulema teadus appi ja näitama neid põhimõtteid ära, mille järele rehendamise hakatakse. Sellepärast on põllumajapidamiste organiseerimise õpetamist tarwis.

Sarilikult leidub meie põllumeestel küll palju usku, et nemad waga hästi oskavad oma majapidamist organiseerida. Sagedasti on see usk feda juurem, mida vähem oskust. Waatame aga niisugusel mehel, kas tal on mõnedki märkused oma sisetulekute ja wäljaminekute kohta olemas, siis leiame, et neid ei ole, rääkimata raamatupidamisest. Mis organisatsioon mõis nüüd seal olla, kus palja nägemise järele, või olgugi märkade lugemise põhjal õtustatakse, et asjad on korras.

Kui nüüd endiste põllumeeste juures majapidamine igaüks edasi läheb, uute juures on organiseerimise oskust iseäranis tarwis. Mõnemat on wates ja wõrastes tingimistes, kus nemad oma ümbruskonnale sagedasti naljaks wõimad põhjust anda. Nad teeskivad hulk wähem effikusi ja maksaks kooliraha tegelikult elule, kui neile oleks ära seletatud, kuidas oma talu teha ümberkorraldada, tingimustes kõige paremini kaituda.

Reed on põhjust, mispärast tahaks kuulda, et meie põllumajandusliste kurnuste kawa ei ole taluorganisatsiooni küsimus wälja jäetud.

— 000 —

Ülikool.

Uue üliõpilaste organisatsioonid.

Ülikooli walituse poolt on uue üliõpilaste organisatsioonid kinnitatud:

1) Eesti korporatsioonide liidu põhikirja, mille ülesandeks on lähemat wõhorda luua Eesti korporatsioonide wahel, omi liikmeid tulewale wäljakale tööle kordama ja Eesti rahwa kasuks ettevalmistada, häid komeid ja häid eluviisi oma liigete keskel kõrgel hoida, auameelsust edendada ja sõbralikku koostööd stuudiumi ajal korraldada kui ka ühiseid ettevõtteid toime panna.

2) Wäljandimaa üliõpilaste kogu põhikirja, mille ülesandeks on Wäljandi linna ja maa igakülgne uurimine.

3) Walgamaa üliõpilaste kogu põhikirja, mille ülesandeks on Walgamaa üliõpilaste liitumine ühiseks perekaks, et mõimaldada kõige kõrgemat arenemist ja ainelist toetust.

4) Akadeemilise arstiteaduse seltsi põhikirja. Seltsi ülesanne: a) liigete waimline, arendamine, eriti arstiteaduse alal, b) Eesti arstiteaduslike teede arendamine ja oskuste omandamine, c) arstiliste teaduste ja terwislohu puutuwate küsimuste populariseerimine ja laialilootamine ja d) rahwalikkude ravitsemise wiiside ja wõhenditega tutvumine ja kogumine.

Ergutus Ladinale keele õppimiseks.

Prof. J. Bergmann on ülikoolile Ladinale keele õppimise edendamiseks 20.000 mk. annetanud, misjuures summat ta veel suurendada kawatseb.

Kapitaali protsendid määratakse ülikooli aktusel üliõpilastele parema töö eest, mis aastajooksul seminaaris Ladinale keele üle kirjutatud.

Kõigest

„AKVA“

ekstraktid, äädikad, limonad Sidroni-Sooda laitmata hea.

Ladu: Akva, Waimu t. 1. telefon 6-19.

Maaparanduse büroo D. Weltmann.

Talinnas, W. Pärnu mnt. 19.

Wõtab oma peale:

Maamõõtmise töid: nagu kohtade poolitamist, piiri õendust, maatükide õmberkorraldust jne. Heinamaa, soo ja raba parandustööd ja nende lawade walmistamist. Põllutõõmasinate, ristade ja tarwiduste tellimist.

Korraldab:

Põllumajapidamist. ühtlaid, praeguse põllumajapidamises tehnikale wastawalt, põllutõõmasinate tarwiduste, heinamaa ja sooparanduse, põllusaaduste õmberkorraldust jne. ühingu ja gruppide.

Agafuguseid juhatajaid põllumajanduslistes küsimustes ilma hinnata.

1191

Prof. E. Berendts

on haridusministeeriumi poolt prof. Dr. Waimi wäljamaal oleku ajaks õigusteaduskonna dekaani kohusetähtsaks kinnitatud, arwates 1. apr. s. a.

Abjuntor E. Lundström

on ülikooli walituse poolt tema oma soowil avalduse põhjal ametist wõhastatud, arwates 15. mail s. a.

— 000 —

„Monato“

soowitab oma austatud laubatar-
— wõtjatele oma ajaari saadust —
— elataid külli, lilekorte, —
— liletimpe, pärgi —
maitserikkalt walmistatud.

Hinnad mõõdukad.

Raatuses tänaw nr. 12.

Lutsifer.

Jean de la Hire'i romaan.

- Jah, jain.
- Külli.

Corjat kandis teatavasti Magh 44 mundrit. Ta heitis wõdisse, nagu seina poole. Wolff wõttis seinakapist tagawara riided ja pani nad selga. Sainclair ja Pilou, kes oma warustuse wõodi alla ära olid peitnud, hõõtsid end usse kõrwale seina wastu, nii et uks awanedes neid sisetulekute eest warias. Wolff, kes oma olast aru sai ja feda hästi mängida õtustas, ajus piisti wõodi kõrwale.

Kulus kolm, wõhest wiis minutit, wõi wõhest ka üks ehk kaks, sest niisugustes olukorradades näeb aga kas pilwata wõi kiirena, feda mõõda kuidas mõtted ootaja peas järgnewad.

Kõnibulid sammud, raskete saabastega treppi mõõda alla tulema mehe sammud. Üks awanes ja mees astus sisse — päris Lutsifer.

Sainclair ei näinud selle mehe nägu. Sest kui mees usse jalaga lahti oli tõuganud, läks ta otse wõodi juure ja urises midagi endamisi. Ruid Sainclair nägi selle mehe pikust, tema laia turja ja tugewaid käsi. „Mu Sumal! mõttes Sainclair, kas fündafime ilegi neljakesi feda fatisfada häält tegemast?... Ja kui tema hääl on tema kaswuhane...“

Walweilem kumardas eba Magh nr. 44 poole. Silmapilk tegutsemiseks oli fätte jõudnud. Sainclair mülkas Pilou'd küünarnukiga. Mõlemad kargasid korraga wälja. Samal ajal pööras ka Corjat end ümber, hoides patja fätte wahel.

Corjat jättis patja oma rinna peale ja lõi oma tugewad käed koljati kaela ümber, furdus tema pea tugewasti wastu patja. Just sel silmapilgul kargas Sainclair ratfa koljati selga ja andis talle oma pöialdega kummalki poolt kõrwade faha tugewa juijitu-kulu, kuna Pilou oma kõega karmelt tema jalgu, faha ja käsi fidus. Pilou tõmbas ja fidus. Nelja sekundiga oli ta töö

walmis. Nüüd tõmbas ta hinge.

Just neli sekundit kestis ka hauptmanni (walweilema) uimastus. Kuid siis ajas ta end järsku sirgu, tõstes Corjat kõige padjaga üles. Sainclairi kõrwaküldest tundis ta nüüd terawat walu, mis tema jõi ainult wõel künnekoridseks tegi...

Ruid kui juur ka koljati jõud oli, ei junnud ta siiski Sainclairi ja Corjat'd maha raputada, ega Pilou'd segada. Corjat hoidis tal iffa peast finni, furdus patja tema nää wastu. Kui hauptmann end sirgu ajas, fatusas Corjat uut seisandit, et põlwelega oma õhwi külgepesse furdada. Sainclair furdas oma pöialfalle wõel tugewamalt, junnitades oma õhwi terawat walu, niisugust walu, et kümne inimese hulgaft wawalt üheksa fündawad fardatada, enne kui minestusse langewad. Pilou tagus mehele põlwele faha, et feda ettepoole wõodi peale kufutada...

Sauptmann ümises ja raputas oma faha nagu hää, feda kõitega maha tõmmata, panes wastu walule, mis minestust toob, ja tõugetele, mis kufutamiseks fihitud.

Ruid tema ümisesest, mida padi lammatas, oli wawalt kuulda. Tema liigutused olid mehkfid ainult umbes kümme sekundit. Tema wastupanekul oleks ainult siis tagajärgi olnud, kui walu wõhetpidamata poleks fõrdunud, kui ei oleks jattanud tõukeid tema jalgade, põlwele ja puufade wastu, mida pealegi kõis kofku pigistas.

Wiimaks langes meheront wõodi peale, mis tema raskuse all nagu õhates kofku wajas.

Sainclair mõttes:

„See mees junnib mind minur plaani munitma... See wõodi ei ole igatahes fohane Lutsiferi wastuwõtmiseks. Ra ei saa wõodi alla, mis pealegi lõhetud, nii furi faha peita!... Ah, olefin ma teadnud!... Ruid nüüd on juba liig hilja... Misjuures munitust faha plaanis?... Ühpeidi lafeb ta end siiski muuta. Ruid see muutus ei ole just kõige parem...“

Sainclair kargas maha. Pilou ja Corjat olid kaks rätikut hauptmanni fuhu toppinud. Nad fidusid ta, nagu ta seal lamas, wõodi külge finni, ja pealegi nii, et ta, ni-

mahtufest toibudes, end ühes wõodiga üles ajada ei saanud, sest muidu oleks ta palju rohkem müra wõinud teha, kui feda walwepostis teha tohib. Juba niigi oli seal liiga palju müra olnud...

Tuli filmapilk wõkust, rahu, mille jooful hingamised loomulikult muutusid ja tagasi tuli tarwilik meelte rahu, mida raske wõitlus oli seganud.

— Roh, poisid, hakkame peale, asi on õtustatud! ütles Sainclair.

Ta waatas Wolff 43 otja, kes riislemise ajal, olles ilma kaskubeta, liigutamata patgal seisis. Tema hääl omandas ifeäralise pühalikust tõduse, kui ta fassis:

— Wolff, telefoni juure!... Tee wäljakutse, ütles oma ainuke märgufõna ja lifa juure järjekorra nummer 6, nummer, mis tähendab: „Walweilema furr wõi hullumeelus, furma wõi hullumeelus fadaoht“. Dota Wolff...

Pilou, usse faha, nagu ennegi! Corjat, wõta hauptmannil jalast finni; tee, nagu hoiaksid ja feda. Ja fina Wolff, kui oled telefoneerinud, wõta temal kätest finni. Teie mõlemad olge kummargil tema peal ja pöörge seljad usse poole... Sina, Wolff, kui uss awaneb, ajad end natuke üles, waatad usse poole ja ütled wõga ruttu:

„Armuline herra, hauptmann on hullumeelne, pöörane. Pärast hullumeelususe hoo gu langes ta minestusse ja meie pidime ta finni fiduma. Alles pärast feda wõisin armulist herrat fufuda.“

Ja muidu ei ole sul midagi teha, Wolff. Said aru?...

— Sain aru...

— Sina, Corjat, kui see elufas hauptmanni wõodi juure on astunud, kargad fina temale kõrisse... Pilou ja mina... Lubili...

Dota weel, Wolff...

Kõik see paistis wõga lihtne, wõga finnel ja kergeft teostataw olewat. Oli walmis saadud hauptmanniga, kes oli ju päris koljat, mispärast ei pidanud siis hakkama faama ka parun Glo von Wartediga, kes oli, wõhemalt kehafelt, harilik fefimine inimene?...

Jah, kehafelt...

Ruid moraalfelt? mõtte- ja tahtejõu poolest? tundmata waimu jõu poolest? Wida mõis ta faha wõitluses waimulise tahtejõu wastu? Wida teeks ta?...

Wga mis siis, kui ta oma tahtega ja mõttega fündab häwitada wõhast fahet? Ja kas ei tarretaks siis Wolff 43, Corjat ja Pilou, ilma et nad kõige wõikematki liigutust fündaksid teha...

Ja mina ise? küsis Dönägi eneselt. Ta fida läks kangeft rahutuse. Erimed fõrda oma elus wiinatas ta õtustatud fannu teostamast.

Ruid ta hakkas wastu rahutusele ja kõhtlemisele:

— Samm on õtustatud, ettevalmistatud ja hädatarwilik! ütles ta poole häälega. Kõigis asjus on fõrdamineku peatingimiseks tegutsemine...

Ta ajas end jälle sirgu.

— Telefoni juure, Wolff!... Sumal olgu finuga!...

Wolff täitis kasku. Tema ei teadnud, misjuures tagajärjed tema teol wõisid olla. Tema ei tunnud selle mehe tõelist wõimu, kes feni tema ifandaks oli olnud ja feda ta enam niisugusena ei tunnistanud. Ta oli näinud kolme mõistatuslikku ifikut teostatwat kuulmata rasked asju imestamismäärilise fergusiga. Kuigi Schwalzrocki herra oleks famafuguse hiigladuga nagu hauptmann — et temal suurem jõud oleks, feli ju päris wõimata! — faafid neel kolm meest temaga siiski hakkama, pealegi kus tema, Wolff, neid aitas. Ja siis nähtaks lossis alles asju!

Nii mõttes Wolff, telefoni juure minnes. Corjat ja Pilou olid juba oma kohal. Sainclair ajus Pilou kõrwale. Nad kuulatafid.

Wolff kõlistas. Siis, rõhutades filpe, eraldades ta toonitades fõnu, nagu teeb farral, kes noori nekrutte õpetab, ütles Wolff: — Kuulaur!... — Zaa! — Kuulaur!... — Walwur! — Walwur, jah! — Rooka Laura. — Nummer kuus. — Kuus, jah! (Järgneb.)

— 000 —

Wäljamaalt.

Seated Wenemaali.

Kirikumaranduste konfiskeerimine.

Ühenduses kirikumaranduste äravõtmise-
ga tekkisid mitmes kohas rahutused. Rah-
wakommissaride nõukogu istuti illes pat-
riarh Lihoni arreteerimise küsimus, sest te-
da arvati tegemist kätkestööd kirikumarand-
uste konfiskatsioonide dekreedide täitmise was-
tu.

Patriarh Lihoni arreteerimise poolt ol-
nud ainult kolm rahwakommissaride nõu-
kogu liiget, Lenin olnud vastu. Patriarh
saabvat oelma jalajale foduaresti all ja fõit
ta kirjavahetus waadatawat läbi.

Ühe päewa jooksul, 31. märtsil, olla 6
Moskwa kirikut ära võetud kulla ja hõbe-
dat ligikaudu 60 punda.

30. märtsil alanud maranduste äravõt-
mine Jüudi kirikutest. Ühest kirikust wõ-
tud ära 16 hõbeasja, teisest 57 hõbeasja, 2
kuldasja ja 5 naela wana wassraha. Mõle-
mates kirikutest puundunud nimekirja järele
mõned asjad. Siidilased antawat kottu
kätte.

Nõukogude ajakirjandus nõuab kõige
põhjalikumalt Jüudi kirikute läbiwaatamist
Moskwa rabbi Maje teatanud, et Jüudi kiri-
kutes ei olewat mingisuguseid iisraellasi wa-
randusi. Selle peale tähendab „Mosk. Is-
westija“: „Mõis olla ei raatunud ahmed ja
ihned Jüudi kohanlased ifegi omale Isra-
dale Jumalale andeid tuua.“

Maranduste äravõtmine olla alanud
jannui Witebskis, Nowgorodis, Woroneshis,
Nijugis, Wladimiris, Wjasmaas, Wjatkas,
Ruhgas, Roselskis ja teistes linnades.

Mõned waimulikud olla konfiskeerimise
poolt. Nii teatab „Nabotshaja Moskwa“, et
Peremõshli maakonnas ütelnud üks preester
konfiskatsioonil puhul: „Wimaks ometi wa-
haneb meie kirik kulla mustrist.“

Mõnes kohas alanud juba kulla jortee-
rimine ja ümberwalamine.

Kirikumaranduste äravõtmine sel kuu-
l.

nagu teda teostamad kommunistid, f. t.
selskondlike kontrollita, mis üksi suudaks
arutada mjalbust selle määruse, kui näljabä-
dalistele abianndmiste juures hõdatarwiliku
teguwõlli wastu, annab mustasajalistele ele-
mentidele rikkalikku toitu fihutustõõ juhtes.
Sijluti sõitjil Moskwa Juudi kiriku walnour
transpasis Juudi lapse juunufehaga (laps
huri haigemajas) ja pillanud kogemata sur-
nufeha maha. Mustasajalistel hakkunud rah-
wahulgas fihutustõõnõid pidama ja seleta-
ma, et laps olla langenud riitwaatamise
ohwriks. Juut wiidud politseisse ja asi
jalgunud — laps olnud tõepoolest Juudi
loost.

Vermont rändab Ameerikas?

Berliinist tulewad teated, kuulus Ver-
mont-Muwalow tahwat Ameerikasje ränna-
ta. Saffamaast peab Vermont, nagu tea-
da, funduslikult lastuma.

Sinowjemi sekretäär Lätis wangistatud.

„Rig. Rundschau“ teatel 12. apr. on polti-
tiline politsei Njeshittas ühe Krampise ni-
melise isiku aresteerinud, kes Sinowjemi sek-
retäär ning Petrogradi kommuna täidesaata-
wa komitee liige olnud.

Läti sõjapõgenejad saadetakse Siberist kodu- maale.

Nagu „Rig. Rundschau“ 12. apr. teatab,
on Läti saatkond Moskwas märgufirjaga
Kange-Jda wabariigi esitaja poole pööra-
nud, milles soomit amaldatakse, et Läti sõja-
põgenejad wäikeste escheloonide wiiji kodu-
maale saadetakse ning maha fõit Wenema-
a raudteedel lubataks.

Soome president Brantfufe-Soome kaubale- pingu kiinitanud.

Selsingis, 13. apr. Soome wabariigi pre-
sident ratifitseeris täna Soome-Brantfufe
kaubalepingu, millele Pariisis 1921. a. alla
kirjutati.

Soome-Saksa kaubandussõlised läbirääkimised.

Selsingis, 13. apr. Berliinis algasid lä-
birääkimised Soome-Saksa kaubalepingu as-
jus. Arutusele tulewate küsimuste hulgas
on, peale kaubajuhete parandamise mõlema
riigi wahel weel kauba- ja reisijate laewa-
sõidu korraldamine, kaubaproovimatafude,
passi ja piirirakstuste kergendamise, jne.

ETA.

Danzigi wabalinna protest.

Berliin, 13. apr. Danzigi wabalinn pöö-
ras liitriidide laaditute konverentsi poole
märgufirjaga, protesteerides selle wastu, et
temalt Brantfufe ja Briti sõjawägede üles-
pidamise kulude tasumist nõutakse 400 mil-
joni frangi suuruses. See summa käiwat
Danzigil üle jdu.

ETA.

Saffamaa heafstegemismaks.

Berliin, 13. apr. Saffamaa maksis heaf-
stegemiskomisjonile 12. apr. 18 miljoni
fudmarka, mis heafstegemiskomisjoni
poolt 15. apr. nduti.

ETA.

Ingliise ülemfoja uuendamise seadus.

London, 13. apr. Ülemfoja uuendamise
seaduse eelnõu anti alamfojale ära. Eelnõus
on ettenähtud ainult eluagseid liitmed.

Jaapani ja Kange-Jda walitfufe kofkulepe.

London, 12. apr. Teatatakse, et Jaapan
ja Kange-Jda nõukogude walitfus kofkulep-
pele on jõundnud.

ETA.

Wihieriidide walitfus merewäe meeskonna wähendamise wastu.

Berliin, 13. apr. Washingtonist teata-
takse: Wihieriidide walitfus seijas ägedalt
wastu patjifistide püüetele, vähendada me-
rewäe meeskonda 67.000 meheni. Garding
nduab, et meeskonna suurus jääks 86.000.

ETA.

Põhja- ja Lõuna-Jiri wahetorra lahendamise- ne.

London, 13. apr. Welfastist telegrafeeri-
takse: Põhja-Jiri ja Jiri wabariigi sõja-
wägede juhatajad Wlsteri piiril jõudsid fof-

kuleppele erapooletu maariba loomise as-
jus. Selle kofkuleppe järele tõmmatafje mä-
lema poole wäed mõne penifoorma wõrra
tagasi. Loodetakse, et kofkuleppe järeldusel
lahtub põnewus piiril. Ruid ofa lõunapool-
sest piirialast on De Walera poolehoidjate
fäes, kes keeldunud wabariigi wäejuhitidelt
kõskfud wastu wõtmast.

ETA.

Waherahu katse wabariiklaste ja iiseliiswus- laste wahel Jirimaa.

London, 12. apr. Reuter. Collins ja De
Walera saawad arwatamasti reede kofku, et
ndu pidada waherahu tegemise pärast waba-
riiklaste ja iiseliiswuslaste wahel. Jiri as-
jade pärast jääb Churchill lihawõtte pühiks
Londoni.

Leade De Walera ja Collins'i eelsetiswast
konferentsist wõeti Dublinis rõdmuga wõs-
tu. Dublini lord major ütles, olla pühjult
arwata, et ka töölise erafonna esitaja kon-
ferentsist ofa wõtab. Need teated on rahus-
tanud Dublini elanikke, kellest paljud, kar-
tes kofkupõrkeid wabariiklaste ja iiseliiswus-
laste wahel pühade ajal, linnast olid lahtu-
nud.

ETA.

Pankade protfendi alandamine.

London, 13. apr. Reuter. Pankade prot-
fenti alandati 4% peale.

ETA.

Leadufemehe surm.

London, 13. apr. Reuter. Rairost tele-
grafeeritakse: Luntud putukateurija Art-
hur Badot, kes Egiptuse walitfufe ülesandel
uurimistõid toimetas, furi tüüfusje.

ETA.

Wendur surma saanud.

London, 13. apr. Reuter. Sir Ross
Smith, kes õnnelikult Inglismaalt Austra-
liasje oli lennanud ja 25. aprillil lendu üm-
ber ilma katkises ette wõtta, fõit täna hom-
miku harjutuslennul surma. Leitnant Ben-
nett, kes Smithi jaotis, fõit ka surma. Eta.

ooo

Kewadepühad meie rahwa juures.

Rahwasõna järele on heal lapsel palju
nimetisi. Selle järele peaks niilid meil eel-
seisew pikem püha küll õige hea laps olema,
jõst temal on ligi pool tosinat nimetist —
kohati mõis neid enamgi olla. Nimetiste ki-
rillise nimetusega hüütakse teda üles-
tõusmise pühaks, kuid ofte jee nimet-
tus on juba ta pikkuse pärast, — kõnekaeles
mõhe tarmitatam. Parilik nimi on temal
lihamõtte püha, mis ka kirikult on
jaadud. Kuna selle pühaga katoliiku usulised
wasilapäewad „lihaheitega“ alanud, pifa
waastuaja järele jälle „liha mõtma“, f. o.
jõõma hahati. Oma lihtfufe pärast on jee
nimetus aastatajad läbi ka ewangeeliumi
ufu ajal meil alles püsinud, kuigi tal enam
tegelist tähtfust polnud mujal kui weneufu-
listel tetufestel. Ruid minewal aastafajal
fõit jee mõte ühe ofa rahwa juures, kes ka
Greeka-Wene usku läks, jälle uue elustufe;
jelle usulist oli tõepoolest liha „heide“ ja
„mõte“ ja nii püha nimel mõte. Lihamõtte
nimetufe kõrwal on aga laialt tarmitatam fo-
m u n a d e p ü h a nimetus, sel puhul moeks
olema rohke munade finkimise ja wahetufe
tõttu, niijama ka f i i g e p ü h a, pühadeaegse
palju finkumise pärast. Lõuna-Gestis nime-
tatakse jeda püha aga analoogilist talwiste
ja furtiste pühade (jõulu ja nelipüh) fo-
hahet ka f e w a d e p ü h a k s.

Ruid algusline efimene nimetus fõ-
nes olema pühale meie eirahwa juures
on meile teadmata, ta on ammu unustufe hõl-
ma wõjunud. O l n u d on ta aga, fõit kuna
lihamõtte püha ta niilides tähenduses ja
laadis meile küll alles 700 aasta eest ühes
ristiusuga meile toodi ja maksma pandi, on
püha ife üsna ja täifja meie rahwafugu
e n d a oma, põlise aja pärandus. Seda
mõime julgelt ofustada juba selle tõeasja
aajal, et niilised kristifud pühad, jõulud ja
jaanipäew, fõlgelt tuntawat wanade loodufe-
ufu pööripäewa pühade afimene on
astunud. Sest neid peeti kõigil põhjamaa-
del ammu enne ristiusu tulekut juba juure-
moelift. Kui palju meie rahwasugu selle
jaoks enda algtoodust aineid omandanud, on
raste ofustada, kuid Wäänemere maadele
ajudes ja fiin munde rahwastega kofkupuu-
tudes mõifid aegapidi enda omaks ka põh-
jamaade pööripäewa pidud, mida need rah-
wad walgufeallika, päifese austamiseks
ja enda rõõmistamiseks pidafid — talwel

fellepärast, et fiis päife jälle uuesti rufuma
pimedufe ife mõidule faama hakkas, fõwel
tema walitfufewõimu tipuloleku pärast. Ken-
de pühade kommetest on paljud olewifuni
alale hoidunud, nii meil, kui ka mujal (tal-
wifil pühad ifegi ta jul-nimisi).

Kui hõjemini ristiusu ajal paganufu
pühade pidamine ära keelati, muutus ainult
püha n i m e t u s, kuna wanad kõmbed juure-
mest jaolt edasi fõitjil, ofalt ometi friftilise
tõhendufe fõid, fõit talwif püha aeg langes
ofte ühte friftiliste „Sjandad fündimise“ pü-
hadega. Sinwine püha kandis germaanlastel
põifefejumala Balduri nimefust, fellele
fel puhul mitmesuguseid ohwrid ohwerdati.
Kas ja felle j u m a l u s e auks muinasaja
eeflased oma fõwift pööripäewa pidu pidafid,
on praegu wõimata teada.

Niijama kui nende kahe pööripäewa pü-
ha lugu, on ka kindlat teada, et meie rahwa-
fugu põlifelt ajast peale f i i g e p ü h a pi-
das, ajal mil wiljalõifus ja pek lõpetatud,
nii põllufaat fäes ja kari lauta jõi, rõõmu
ja tänu awaldufeks jumalufele aasta fõagi
eest ja uue aasta algufe õnnestamiseks. Selpu-
hul tuletati tänuaga meele nimelt ka fõwnuid
fadunud eifwanemaid, ning arwates, et ne-
mad fellele „hõgeda ajal“ enda omakfõid
waatamas fõinwad; pifad ja pimedad õõd
olid felleks omased. Radumutele paluti fiis
toitu heaks meeleks ja fõoja fauna. Seegi
püha wõttis ristiusu ajal õige hõlbfalt oma-
le friftilise fõtte ja nime, fõit katoliiku kirik
peab ofte fõllamal ajal (1. ja 2. nowenbriil)
oma „hõgeda ja pühade päewi“.

Kuna nende kolme wana püha kofhta
teated õige rohked, on need aga üsna puu-
dulifed n e l j a n d a põliffe loodufepüha kof-
ta meie eifwanemate juures. Widu olemine
on aga kahtlemata juba fellepärast, et nagu
mõlemad pööripäewa pidud wastamifi fõitjil,
nii ka fõigifepühale wastawaks ääremeheks
fewadepüha pidi olema. Gestis rahwa juu-
res hõitati ta muinasufu mälestufi alles hõija
ülesfõirjutama, 17. aastafajal, mil nad ena-
masti unnenud olid, ja nii pole meil fellest
pühast jälgegi alles. Soome rahwa juures
fündis jee hästi wõremast ning felle tõttu.
leiduwad Soome usupuhastaja Agricola
toimetatud Uue Testamenti tõffe eesfõnes
peale munde Soome paganufe kommete kof-
ta ka teated, et fewadifil fõllwajal „Uku wa-
ka ofiti ja Uku fõffa (terwift) joodi“. See
wiis olnud weel täna tema eluajal täiel wõ-
imul ning fellest wõtnud ka naised ofa, felle-
juures end purju juures, mille wallatufe pö-

raft, nagu kofturifjadest näha, aastal 1545
Sawomaa talupoegi karistatud.

Nende teadele nojal mõis õige kindlast
olemata, et Gestis fõit fõrnafel moel fewadepühi
peeti. Kui fiis ristiusu wõimale faades
oma püha maksma pani, fõlas selle püha
pidamine endife rahwapiha omaga hõlbfas-
ti ühte, fõda enam, et mõlemad ligistiftu
ühe, — loodufe uuele elule ärtamife, — aja
peale langesid, mis niihästi wana, kui ka
uue-ufu mõistega hästi kofku fõbis. Katoli-
liku kirik oli teatamasti dieti leplif oma uute
laste paganufeaegfete kommete ja waadete
kõhta — ta lastis neid rahulift edasi fõs-
ta, andis nendele ainult friftilist nimefufe,
tähendufe ja wõrti.

Wõidugi mõista tõi aga ristiusu omalt-
poolt endistele fewadepüha kommetele ka
mõndagi uut ligi, ja ei ainult ristiusu, waid
ka ristiusu fõnbjad, fõkslased, oma rah-
wuslift waroft. Sest niijama kui meie fu-
gu rahwad, pidafid ka wanad fõkslased paga-
nufepõlwes fewade ajal enda „Ostara“ ju-
malad austufeks fõurewifift püha, millest
nendele tänini weel pühade nimi „Ostern“
alles on püsinud. Tõenähtift on nõnda õi-
ge mitted fewadepüha kõmbed, mis niilid
üsna ristiusu mõttega kaetud, ometi algus-
lift pagamufe wiifidest pärit, nimelt ka
„lihamõtte munad“, „lihamõtte weji“, „liha-
mõtte tuli“, mis fõkslastele tähtfaks pühade
tunnufeks on. Efimene ka meil, fõit m u n a
on ka ristiusu „ülestõusmise pühade“ mõtte-
fõnfus, kuna munast fõttunud uis elu hästi
fõhahet fõrnute ülestõusmise aadet fõhastab.
Kindlat wahet felle kofhta, mis lihamõtte
pühade kommetest meil omapärase, mis
wõõrilt faadud, on fõgumi wõimata teha.
Tõhti on mõlematest faadud andmed nõnda
üfsteift fõlbiipõimitud ja nagu ühte koftu-
d, et üsna terwifuma tunnufad.

Loodufe aegse fewadepühade muntumine
friftilifeks „ülestõusmise“ pühaks fündis
fõda fõrgemini, et ristiusufi felle püha
aeg õige pifaks paifututi: nõdala aega enne
ja nõdal pärast „ülestõusmise päewa“. Nii
fiis mahtufid felle aja roomifje õige paljud
põliffe fewadepüha kõmbed eriagadelt.

Teatamasti algab pühade aeg dieti juba
P a l m i p ü h a p ü h a g a, 7 päewa enne
Pärisimise. Selle püha nimetus on, nagu
fõlgelt näha, ristiusufi wõetud, palmiofjade
tarmitamift Kristufe Jersufalemma fõidul.
Ruid dieti on jee nimetus ainult uhkusta-
maks fõidiks rahwa omapärasele kõmbele,
põjufõstega, — millele wõrsked urwad, nal-

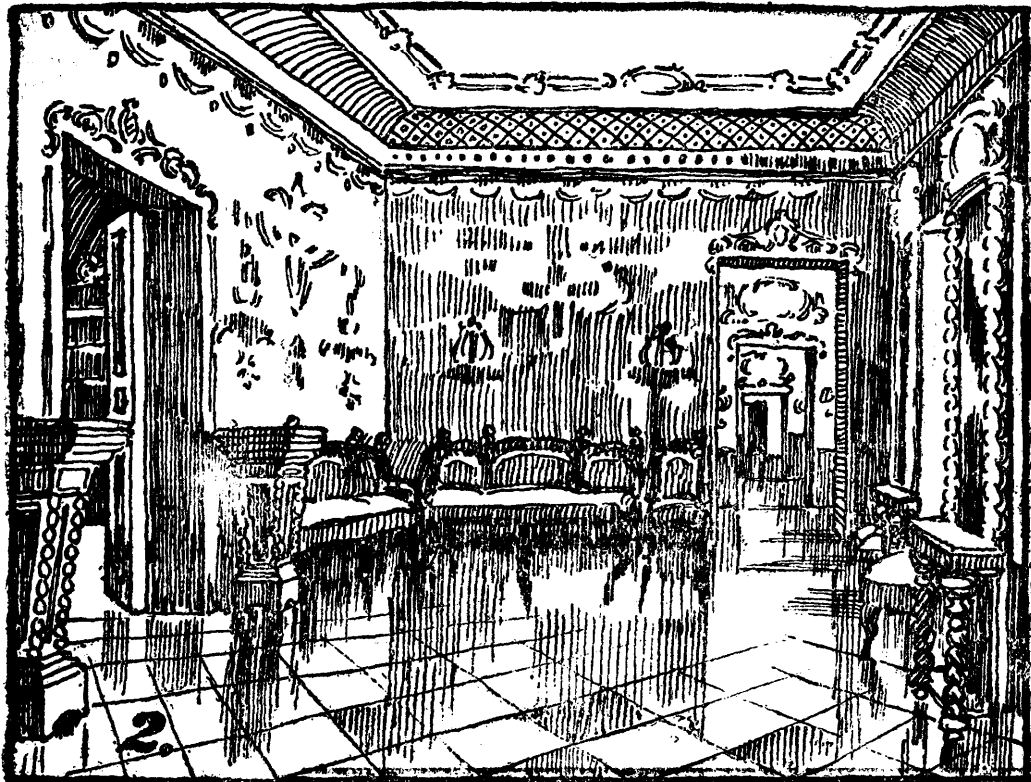
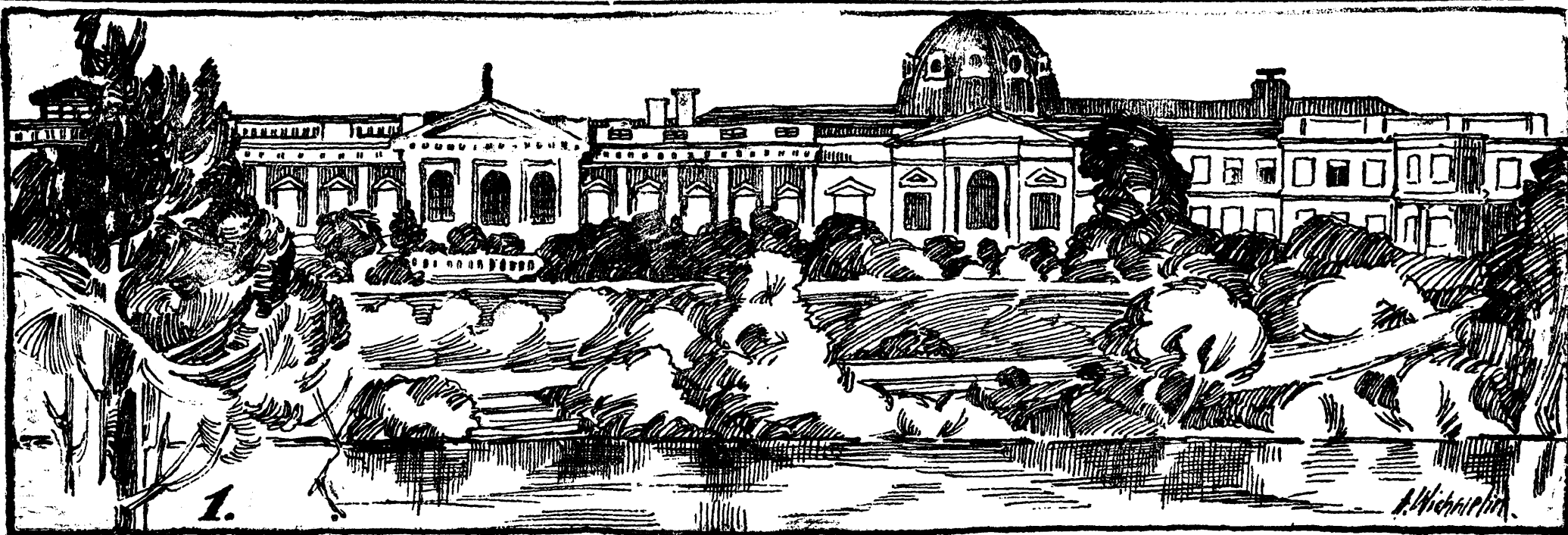
janimega „hamed“ fõljes, fewade hommiku-
tel hõifid magajaid fõlule ajada. See pa-
judega lõõmine on õige laialt tarmitatam
nii Soome fugu kui ka Germani ja Slaawi
rahwaste juures. Omajagu lõbu ofitafje
maai fellest, et uisefid inimefi, kes end „ur-
wapefufi“ hommikul lunastada tahawad,
fellest fõitufest meeleheea eest ka wõbastataf-
je. Selle pajurwadega talitamife põhjufel
hõitafjeqi Lõuna-Gestis fõnes olewat püha
täielt „Urbepäewaks“. Katoliiku kirik fõletab
mõidugi, et pajud fiin pühamaa palmifid efi-
tawad.

Põlifed wanad on kõmbed wistifti ka ur-
bepäewadel odrapõuru fõetmine, mis odra-
fõmule õnne peab tooma, ja lambalaudas
waheria peal ifumine, mis lammastele fo-
fumiift toowat.

Dieti fõlgelt tunnub Suure Nelja
päewa ja Suure Reede kommete juu-
res muinasaegse rahwa ufuf järgi, fõit risti-
ufus on need päewad kallid pühad, rahwa-
ufi aga õpetab ofte neil päewil ifeäralift
tõid tegema, fõit jee andwat nendele tööfa-
rudule head edu. Alameestel tuleb neil
päewil ufinaft oma wõrka fõduda ja fõrral-
dada, ning neid fõitjitada, ja muid fõlapüü-
gi tarbeasju walmiftada, need toowat roh-
kem fõladõne. Meremehed parandawad lae-
wu, fiis fõitwat need fõuemini. Ruid
jälle walmiftawad wilefid lindude ligimeeli-
tamiseks. Lapsed kannawad läbi afna laas-
ta tuppä (felle juures peawad aga riidest
lahti olema), fiis leitawad fõwel palju linnu-
pefi. Reind panewad muna wette; fõit mõi-
juwat, et nad ifeäla noortena ja priftetena
püfifwad. Talumehed parandawad hobufe-
riistu, millega need mõnufaks faawat, nii et
hobufed töö juures ruttu ei wõäfi.

Isfääriline komme on Suure Neljapäewa
hommikul õige wana meffaf „linnupäewa“
loomine — fõkatama lõõnud puude ofjad,
mille tõttu toojad termeks aastaks erfjaks
ja ufinaft faawat. Kuna aga „linnupäew“
alal ei hõita, waid efimefel pühaf fõedetafje
nende tulega pühade mune; fõit mõjuwat, et
fõetja linnupejade leul õnnelift on. Sarna-
ne waade peitub ka kõmbes, wõõdi ette rana-
tiffi panna, millele hommikul ülesse tõus-
tes fõlm fõrda peale afutafje, felle juures
fõitumise fõnu fõlbes: Salad raudes!

Welpool mainitud arwamift, et wanas
rahwafus fewade püha paarimeheks oli fõ-
gifepühad, fõinitab mõnufalt fõwa fõeld,
Sunnel Reedel ei mingit fõja, fõra ega mü-
ra teha, ei fõitfada taguda, fõlfida j. n. e.

1. Raadi mõisa loss, tiigi poolt küljest waatades. 2. Punane saal. 3. Kotoko stiilist saal. („Tallinna Teataja“ tarvis joonistanud kunstnik A. Wichwelin.)

fest siis tulewat juwel kanged pised. Selles waates ilmub küll niisamuti kui sügisepeepäeval nute austav mälestamine; nende rahu ja vaikust ei tohtitud kunagi rikkuda. — Sead meilasteedne loodetakse jellest, kui Suure Reede öösel meil-aia puude wahel pihlaka- ja kadakaoksi pistetakse. — Suwel tüütamat kühbete ja jääsfede liige tekkimise tagajärgid meile tuleb hommikul wana tuba pühkida ja pühkmed ära põletada. — Järgi armuõnne andmat see kõjine päew — neiu wõuwat, kui neil film teraw, sel puhul metfast armastusrohtu leida. — „Kaarna-tiwi“ otimine Suurel Reedel on küll wõrd-jilt laenatud waade; jellest ei mofja siin jut-tu teha.

Lihawõtte pühade eneste kohta on põline arwamine, et päite ejumise püha hommikul ülestõuskes ei kuuwat wõi fargawat, kantjawat ja jellest waatest ligis siis püade ajal tarwitufel olev juuremoeline kiikumine, millest õhinal wanadki oja wõt-fid, nooremad kiufufid päewad ofa ja wahel poole õõni, milleks fangemaltki kottu tuldi, nii et kiigerõõm wahelofa rahwapidu laadi omandas. Olid ju wanemal ajal kofit muud pidustufed tundmatad, nii siis tarwitati oht-ralt ometi kiigepüha juhufst jeltfcondlijeks koostõimijeks. Uuem aeg pakub muudugi mitmesugufeid muud laadi pidustufi, mille mõjul kiigepühad loomufikult oma tähtfufie faotand on. Edafil fefat aga täielft weel tänini põline fewadepühade laialine lõbu — nrmade wõrwimine, weeretamine, wastasti-fu kinkimine, wahetamine ja tikkimine.

Muudeft wõhemitähtfufateft põlistefst fewa-depüha kommefetft (nimelft fefufst pühade ajal pead fugeada ja filmi pefsta j. n. e.) ei mafja siin kõneldagi; need on enamasti juba ununud.

Rõndafama jätame kõrwale Greeka-We-ne kirifu pidufombed, millega jee oma täht-fama püha (ta peab neid nädal ofa) wastu-wõtmist, „lihawõtmise“ rõõmu algufst, on eh-tinud ja iilistand; Toitufde õnnistamine kirikus, roogade ja küünlade wiimine kadu-nute haual (jee on küll pagumise pãran-dus), ülefõidime jundlemine.

A. K.

Raadi mõisa lossis ajus enne jõda üks paremateft ja tähelepanemifewãrilijemateft funstifogudeft Wõltimeil. Küüid on fogu-deft fuur ofa mõifa end. omaniku v. Lipharti poolft Cefsti piirideft wãlja wiidud, kuna ofa fogudeft, umbes 30 maali ja mõned fufud ja mõõõfid omaniku poolft iilifkoolile kinkiti. Ofa fuureft, ligi 30.000-fõitelfteft, raamatu-fogufst ja arawiiiridefogufst on funstiihingu-le „Pallas'ele“ kinkitud.

Lõufst on iifefordne ofa põllutõõminis-teeriumi poolft Cefsti rahwamuufeuumi tar-witada antud, fef foffufleppel iilifkooli ja

funstiihingu „Pallasega“ loodab juba fães-olewal aastal muufst ruumifid muufeuumi ko-hafelft fãise jeda. Rahufst peab muufeuumi efialgu aiufst ofa ruumidega leppima, mis fohafed kultuurfajalooliste ja funstifogude wãljapanemifeks, kuna fuur ofa rahwateadusliifi afju (milline fogu muufeuumi fufi 25.000 nrni ulatab) aiufst neljas wãhemas ruumis afet leiufsid.

Rahufordne ofa majafst on iilifkooli põllu-majandusofakonna tarwitada. Olfes tarwi-lif, et juba ligemal ajal terwe lofs muufeuumi tarwitada lãhefs ja fa etnograafilistefte fo-gudele fohafed ruumid awanefsid, fefst neis ruumides, mis praegu muufeuumi fães, ei ole wõimalik etnograafilistefte fogudele roh-tem ruumi leida.

—ooo—

Ülestõusnud Kristus?

Kas jee on wõimalik?

Kindel on: ristifogudufe tekkimine on fefund fõnumiga Kristufe iilestõusufest. See fõnum fogus laialipõllatud jingrid. Kristi-ufst on algufst peale iilestõusufie ufst — oma jãndumife, ajaloolife ifeloomu pooleft.

Kas jee peaks arufamatus ofama?

Terwe fuur kirifute fogu põhjendatud arufamatusfe peale?

Uue aja kahtufed oma mõistufe walitju-fega wõifst ju „mãngides“ jarnafe alufe hã-witada. Baljude „mõifilifkude“ juures ongi ta ju hãwitatud. Ja neil on kõfime kahtu omait faotufest.

Kas nad poleks rõõmjad, kui nad tagafi faafst iilestõusufie ufst, ufst igaweife elu fãise.

Kas ei tuleks uus jõud meie fãise, kui to-hifime ufstada: Meie ei ole kadunud. Seft Kristus ei kadunud.

Tõefte tuleks uus jõud. Ja wõib tulla.

Mifst ofeme kõifnuwad?

Kas mõistufe pãrãft? Kas mõistufe fef-fufofst on siis nii kindel, nii iimberfufkka-matu?

Ofs mõistus wõi kahelda fa enda juures?

Tungige mõistufe põhja. Mis ta õieti on?

Kas ta on nii iiftlane, nii fefge, nii iild-mafsew?

On kõif tõefte mõifilif wõi mõistufepã-rane wãhemãst, mis teewad ja mõtlewad mõifilifud inimesed?

Kas mõistufe nime alla ei poe palju fon-derbanti?

Ei ole waja auftu puurida mõistufe fãise, et ufule ruumi walufstada.

Tõefte, ärge jãtte maha terwet mõistufst. Tõda on wãga waja — fa ufst jaofst.

Ja on fa ufst, mis enam kohendumife wããriline, kui mõistus.

Kas pole palju lihalikku ollufst igapãe-wafes ufst?

Mis on tähtfaim: Kristus elab — ehk — Kristus on iilufikult iilestõusnud?

Arstiteadus õpetab, et inimese ihu mõne aasta jooftul wiimafe kui rafufefeni on us.

Õifutunne mãlestufes on aga, kuigi mitte identiline, fãifsti ofemas. Kuid fa iiftu tunne on muultif — inimese juures?

Kiri iitleb: liha ja weri ei wõi Jumala riifti mitte pãrida. Seefama kiri kõneleb Kristufe „arãjeletatud“ ihuft.

Kiri iie protesteerib lihaliku meele wastu.

Ja fãifsti: Kui Kristus ei ole iilestõusnud, siis on teie lootus afjata, teie ufst tãhine, fãis ofete kõige armetumad inimeste fães.

Kas meie tõefte aiufst iihule efame?

Kes iitleb „mõifilifkude“ fãeft, mis mõte on wõõrufel, rahwufel, jeadufel, teadufel, funstif? Mafunge ometi fãifi- ja jãrje-kindlalt oma „iihule“ elada! Wiige oma fef-fufofst hoolimata lãbi. Wõtte egoismi wiim-fed konfekwentsid awalikult wãlja. Ärge rããfge humanismifst ega ideaalideft. Reed on wõifitud ristufst.

„Õing on loonult freiftlane“, iitles Ter-tullian.

Sellepãrãft ufub fa elu, mis on iile fefã-lifufst. Ja fa ei wãgista mõistufst feflega ega too mingit „fãerificio dell' intelletto“ oma Jumala altarifile.

Ratfionalifeerimine ei aita.

Siin mafab ufst. Ja ufupõhi on hinge-tarhe ja felle wãigistamine ajaloolife fãnd-mufe lãbi, mida ei hãwita ajaloo fãitifa.

Lugege Ennmanife jingrite ligu (Lunt. 24) ja iitelge weel, et fef ei ole kõft?

Kui teile, kahtlefatele, tuua notaarufe juu-res fãnnitatud protokoll, ja felle affiri ofeks jãlle fãnnitatud teife notaarufe juures — ega teie fãis fa ei ufufst. Seft teie kahtlufe taga ei ole mitte patenteeritud mõistus. See on meie juures wãhemalt niifama kui teil.

Ja felle rafufst meie fa tunneme.

Sellepãrãft ei ole meie ufst toores fefalit.

Ülestõusufie ufst on palju pinda meie kõifide hinges.

Rahufus ei ofnud fa ülestõusufie efimes-tel tunnifajatel fugugi wõõras. Kui hea, et ewangeliufid felleft ei wãifi!

Alga puhta mõistufe ja hinge fãgarufte kohal on weel midagi, mille ei ole nime.

Prãktiline ilm ei ole weel küllalt prãkti-line, et feda fãitufada oma fãfulifu meelega.

Siin alles algab miiftetrium.

Siin on toetufe punkt, milleft uniftas Archimeedes.

Lugege felle peale — maailma nõgu muutub. Igawene fefwade tuleb.

E. Tennant.

—ooo—

Haruldane teemant.

ETA. London, 8. apr. Kimberley ligi-dal olla leitud roheline teemant, üks haru-damatefst fãlufkufwideft maailmas. Niiw wããrtus olla 5000 naefterlingit.

—ooo—

Genna konverentil komisjonid tööle asunud. Majandus- ja transpordi-komisjonides Eesti ja Läti esitajad. Rong optantide kraamiga Narwa jõudnud.

Eesti kujutavate kunstnike kongress peetakse 19. apr. Tallinnas ära.

Prantsuse-Soome laualeping kinnitatud.

Bahja- ja Lõuna-Järv vahetord hakkab purunema.

Jaapan ja Kange-Järv vahetordid kokku leppinud.

Saksamaa 12. aprillil 18 miljoni tuldmarka sõjakahjustasu maksnud

Hisriitide valitsus merewäe meeskonna vähendamise vastu Lennuünnetus Inglismaal.

Päewauudised.

Genna konverents.

Valti delegatsioonide näpudamine Wene kohustuste asjus.

Genna, 13. apr. Üldisel alusel moodustatud kolmandasse alamkomisjoni — majanduslikele — valiti Valti rühmast Latwija, neljandasse — transpordi alamkomisjoni — Eesti. Valti delegatsioonide ühendamisel liiges Poolaga wõeti järelehoold Lõndoni ekspertide komisjoni raportide kohta Wene kohustuste asjus. ERM.

Dobatake Wene wastust.

Genna, 14. apr. Poliitilise alamkomisjoni istung liitati teist forda edasi, sest et Wene delegatsioon pole seni Lõndoni ekspertide komisjoni raportile vastanud. Transpordi-raudtee-alamkomisjoni valiti Eesti esitaja. meetode alamkomisjoni Latwija. ERM.

Leping waenujalale ajumise asjus.

London, 13. apr. Genuast teatatate: Kuina alamkomisjonid Genuas kehtinudale koosolekul pidasid, jättis Lloyd George ja Barthou Rapallosse. Lloyd George tahtvat normilist ette panna, et kõik konverentil esitatud riigid lepingu teeksid, mille järele istsi riik teisele kallale ei tohi tungida kindlaksmääratud aja jooksul. ERM.

Türgimaa protest.

Berlin, 13. apr. Nagu Genuast telegraafeeritakse, jõudis Ungoori saatkond Genuasse. Ta avaldas protesti selle vastu, et Türgimaa konverentile ei ole kutsutud. ERM.

Helsingi riidetaupl.

Soovitab juures walitsus riidetaupa. Hinnad odawad. Tallinn, W. Karja tän. nr. 7. Rõnetraat 12-09.

Rong optantide kraamiga Narwa jõudnud.

Hiljuti jaadeti Wenenale rong optantide kraami järele, mis Peterburi, Moskwa ja Jamburi ladinde laenuat aega jätunud ning misjuga aratoomijeks Wene wõimude poolt kutsuti tehti.

Müid on, nagu meie teatatate, rong eila Narwa jõudnud ja meie raudteewalitsuse esitajatele üle antud. Harilikult nähtuseks on, et iga fõrd optantide kraami aratoomijeks juures teatud jefeldusest kaajas käiwad, nii ka wimafel juhtumisel. Rongid Jamburi jõudmise puhul arreteeriti Wene wõimude poolt raudteewalitsuse liikumise ojaforma rewident Granen, kes rongiga kaajas oli. Kuuldawasti olewat arreteerimise põhjusteks jee asjaolu, et hra Granen wend, keda Wene wõimud arreteerinud, arapõge neda on juutnud.

Eesti wabadusjõja ajaloo kutsuadmine.

Eesti wabadusjõja ajaloo komisjoni wihmane koosolek peeti ära 12. aprillil hari-

dusministeeriumis, kus selgus, et diwisiide ajaloo kutsuadmine juba suuvel walmis jaadate. Illeilidne jajaajaloo kirjutanine antakse arwatavasti mõne wanema sõjawäe kate kätte. Muu Eesti wabadusjõjase puutuma materjaali kogumise ning ümberkõitamise kohta festawad läbirääkimised Tartu ilikooliga.

Sarju maakonnawalitsus kõik walitsuselt jaadud laenu ära tajuand.

12. aprillil maksis Sarju maakonnawalitsus renteise walitsuselt jaadud laenu ära nel 650.000 marka, millega ka kõik walitsuselt jaadud laenu täielikult tajuand jaid. Kõrta oli jee laenu summa juba 1.250.000 marga peale tõusnud.

Eesti kujutavate kunstnike kongressi päewatord

19. apr. kell 10 homm. (Narwa III. nr. 1).

I. osa. Kujutavate kunstnike kongressi. 1) Teise illemalise kunstnikkude kongressi resolutsioonide täideviimise küsimus. 2) Eesti kujutavate kunstnikkude kehtinud ja tema põhikiri. 3) Kunstnikkude professio-naalne eetika. 4) Sügise näituse korraldamine. 5) Jookswad asjad.

II. osa. Joonistamisepetajate päew, algus kell 6 p. l. samal päewal ja kohal.

1) Kinniti läbendamise koolile. Refer. N. Jansen. 2) Joonistamise kaivad tekkotus 7. ja 8. opeastal. Refer. P. Sepp. 3) Joonistamise kaba üldjooned kehtikooli kolmes wanemas klassis. Refer. P. Sepp. 4) Asutusomade loontise küsimus. 5) Mitmeju-gused küsimused.

E. f. f. kehtinud juhatus.

Dmauwalitsused joogikohade vastu.

Jiitatu ja Mäetaguse wallandufogudes oli hiljuti õllemüüjiks lubaandmise küsimus päewakorral. Nõufogud leidis joogikohad wallale kahjulikud olema ja otustasid luba mitte anda.

Wannutatud aduwaatide

hulka on vastu wõetud Wiktor Tomberg ja endine kottupalati profinööri kohnstetaja Erich Cef, keda kottupalatis wannutati.

Lend Põhja nabale äpardand.

London, 10. apr. Reuter. Clevelandist telegraafeeritakse: Monoplan, milles Amundsen täna New-Yorgist oma eimejel ülemaalisel lennil Seattle'i poole jättis, kus ta 1. juunil edasi Põhjanaba piirkonda pidi lenn-dama, — huffus Miolas (Pensilvanias). Jnimestega õnnetu ei olnud. Arwatate, et Amundsen täna õõjel rongiga Clevelandi tagasi jõuab. ERM.

Sport.

Klumberg uuesti Poolasse kutsutud.

Mäletawasti jai meie parem kümne wõistleja M. Klumberg mõõdalainud kümnel Poolast kute jina „ipordi professoriks“ minna. Sel korral jaotis Klumberg eitawa wastuse. Kuid poolafad ei ole veel mõttest loobunud Klumbergi endi sõjawäe ipordi-petajana näha. Sellest tunnistab firi, mida Klumberg pihhade eel Poolast jai ja milles teda mnesti Poolasse kutsutakse. Klumberg ei mõtle ka jee fõrd kehtinud wastust anda. — efi —

Djawõtmine Inglije fergejõustiku esiwõit-lustest.

Meie sportlaste jee on mõte üleskerki-mund, oja wõtta Inglije fergejõustiku eji-wõitlustest (Inglije ejiwõitlustest wõiwad ka teiste riitide sportlased oja wõtta, seega jiiis ka Inglije meitriteks jooda). Selleko-haste läbirääkimiste pidamiseks molitab ipordiliit armatavasti Lõndonis wiidawat

Ilmus
„AEG“ nr. 3

huwitava sisuga ja hulga
— kodumaa piltidega —

Müller'i. Praeguse kurei järele lähets ühe ojawõija jaatmine Inglismaale, immargu-jelt 30.000 Eesti marka maksma. — efi —

Jalgapalliliidu juhatusje

on tagajitunud Wärru „Terwije“ esitaja Sõber'i afemele Reinans, Tallinna jalgpalli klubi ametisje astunud. — efi —

Rastejõustiku esiwõitluste tagajärjed finitaf ipordiliidu juhatus oma wiimafel koosolekul. Seega jaid kõik protestid, milli-jeid jee fõrd ijearanis ohtalt fijeantud oli, tähelepanemata. — efi —

Äleriitlifel ajumikkude ja riigi-rentnikkude kongressil wastu-wõetud resolutsioonid.

III.

Kõrwalcikanikkude asjus.

1. Talud, kuhu rohkem kui üks landi-daot peale määratud, tulewad nende pida-jate joolwil ja nõusolekul poolitada ja jaadud pooltele wõimaluse korral lagawara-kui ka metjamaad jure anda. Talud pla-neeritagu riigi kulu.

2. Lagawaramaa hulka tuleks juuren-dada mitmejõustate riigiametnikkude, ajutiste ja tööstusettewõtete fäes olevate maa-de arawõtmisega.

3. Kui pooltel nõus ei ole ühele kohale jääma, jiiis määratagu arawõtmise pooltele eimele wabanew kott jamaft ehk naabri-mõistat harilikundel tingimistel.

4. Ajutistele ajumikkudele, kes üle kabe perekonna ühel normaalkulul, wõimaldada wõhemalt kabe perekonna peale wabanewaid elamiswõimalusele wastawaid frunte jaada eimejefes järjekorras.

Ilhistegewuse kohta.

Äleriitlifel ajumikkude ja riigirentnikkude kongress tunnistab ilhistegewuse üheks täht-samaks teguriks ajumi-riigirentniku jeeu-forra parandamises ja peab wõga jeeu-watf kohnjeks igaihele igajõugude ilhistegewuse ajutisi, mille jiiit ajumitu jeeufoha pa-randamist wõimaldab, oma ojawõtmisega toetada ja farnafeid ilhistegewusele. Sel-leks aidatu kaaja ajumikkude ja riigirentnik-kude liit oma oja. Tuleb ellu kutsuda eimejefes järjekorras ajumikkude-riigirentnik-kude osu-ümmiigi ilhistegewusele, tuleb korraldada agronomilist nõu ja abi, tuleb korraldada läbikamiste kõlbustamist, mis ilhistegewust õitfele wiiks.

Wärfus: Osta- ja müügiühimise põ-hikiri töötatagu fiires forras äleriitlifel ajumikkude ja riigirentnikkude liidu juhatusje poolt wälja.

Maarendi asjus.

Äleriitline ajumikkude ja riigirentnikkude kongress otustas:

1. Kõik maatariwamiste diqnesje puutuwad fitefendawad punktid (§§ 17. ja 23. pft. 4, 5, 6, § 24. jöuad „ehituste tegemine“, § 26. märkus jne) praeguses rendilepingus tulewad ära kaotada, fanniti ka teijed punktid, mille põhjal ajumit-riigirentnik ametniku tuju järele kohnst ilma wõib jaa-da. Ajumit-riigirentnik kaotab diqne maa peale ajumit jiiis, kui ta oja on wõtnud ehk wõtab organijafjõonideft, millel illesandeks Eesti wabariigi kufutamine.

2. Ajutije maarendi alijeks wõetagu mitte rohkem kui 50 protf. kohalikku turn 1. oktoobri ruffihinnast.

3. Zenifana kui maa pole kindlustatud ajumit-riigirentnikule põlijele rendile ega eraomanduseks, tuleb liikumata waranduse-maks ära jätta.

4. Wafunde diqlajeks jaotujeks tuleb ru-tuline maahindamine läbi wiia.

Saaremaa korraliku ühenduse loomise as-jus.

wõeti resolutsioon wastu, millega ajumikkude

liidu kehtinutajele kohnjeks tehti walituse ees jellekohafid jamine astuna, et Saare-maa ja mannermaa wabel korralit ühendus loodaks.

Raudteelt.

Inspektorid raudteele.

Teedeministeeriumi reorganijeerimine areneb jõudjasti jelle järele, kus müid riigi eelarwe wastu wõetud on. Muu jee on ka raudteede inspektijõoni organijeerimine findla kuu wõtnud.

Riigi raudteede inspektoriks kawatjetate kuuldawasti määrata in. Georg Wenko. Wiimane on Peterburi ilikooli ja Peterburi teede-institundi lõpetanud ning üle 25 aast raudteede ehituste eksploatijõoni alal te-gew olnud.

Tallinna sõnumed.

Eesti näitus Tallinnas.

Eesti tööst-kaub. näitusele wäljapane-kute arv tõotab diqe rohke olla. Jeearanis palju on juuremate platfide jeeuwiid, nagu f.-m. Sans Wimal — traktorid ja majinad, Eesti Import Ko. — ehitismaterjaalide fõ-gud, Tall. Eesti majandusühimise — mit-mejõugused majinad ja riistad, W. Schneider ja Ko., The Orient Import- & Export-Company Ltd. Samsurist.

Toimkond töötat fibeidasti näituseplatii laiendamise kallal.

Halb on liifuda

praegusel ajal meie pealinna länawatel kaba. Kuthitusega ja heaforraga pole meie kumagi kiidelda wõimud, kuid müid, himein-lamite ajal, titub wesi, pori ja igajõugune mnestus liiga tegema.

Kodanik, kes kehtilina fittastel fõnnitee-del liigub, peab pahatihti tundma, „fuitdas fawadised woolawad weed“ katustelt ja lõh-fistest meeterundest ta frae wabele walguwad.

Sama tihti juunib wasterbulijale wool teda fõnniteelt kõrwale astuma — porri muidugi.

Sealjamas asfeldawad fõjamehed lunda-dega ja labidatega; on nagu jeeeneist mõis-tetaw, et fiiis ju jalgadele pori piibitafie ja lüuawarrega paar „õbralikku“ müiti an-tafie. Kuid kõige rohkem pead farima woorimehi ja autofid. Sattud mõnele liiga lä-bedale, fiiis fultub palju waewa, fumi jee-angujele jöuad, millijest riidest ju fefafate oli.

Üleminef länawast wõi platii ei ole fangeltki lihtne. Mitte jellepärast, et jöi-duriistade alla fardad fattuda — peanure on jelles, fuitdas nendest end aupakkitus fangufes hoida ning porist ja weefajadest üle pääjeda.

Käesolewail päwil mõistab wiit igaiis, miks meil t a n a w a d moodi on länud — juft farnastena kufutame ette fiiis-läna-waid, fuma uulits oleks nagu midoat münd.

Kas jee asi end parandada laiefs, wõi on jee kõigiti loomulik ja „looduslik“ nähtus, ei tea, — kuid igatabes ei meeldi farnafes länawad mitte.

Wida aga parandada wõiks, jee on plats „Estonia“ teatri es.

Tõepoolest, pori teatrimaja efiel platii wõib heidutada teatrisje minemast, ehk ri-fub wõhemalt tuju.

Länawate poril on iffagi mingiõugune „põhi“ olemas, „Estonia“ ees tundub jee „põhi“ faunis fangul olemat.

Platji korraldamine ei peaks „Estonia-le“ üle jõn käima.

Jiigaw pori teatri ees on juureks halb-tujeks teatristajajatele, fuid kõige pealt — inetu.

Merehädaline.

2. Ired maafondadeji.

Wirmmaalt.

Wirm maafonna haridusnõukoogu koosolek.

Saapäeval, 8. aprillil j. a. pidas Wirm maafonna haridusnõukoogu oma koosolekut, kuhu ilmunud olid endine haridusosakonna juhataja kohustetäitja hra St. Maubrit, uus haridusosakonna juhataja hra E. Rosenberg, koolinõunikud hrad Lur ja Linji, Kunda alewi esitaja, Kihvere linnawalitsuse esitaja ja üks maaf. nõukoogu esitaja haridusnõukoogu. Päevaford oli väga pikaks kujunenud, aga et mitmed küsimused läbitöötamata olid, siis mõeti nad päevafordist ära, teijed küsimused jälle, mis kohaliku tähtsusega, said äraotustatud pikemate mõttevahetusteta, mispärast koosolek, mis harilikult pikale veninud, käesoleval juhtumisel kõigest umbes 2½ tundi kestis. Mõnes arutati mõne haridusnõukoogu poolt juba ennemalt tagandada otsustatud, õpetaja küsimust, kes nõukoogu otsusega rahul ei olnud ja oma wastuväidetega esinenud olid — mõn. foguni haridusministreeriumi ees. Haridusnõukoogu otsustas jääda neis asjus omendi järele sejukohale, tähendab, neid korralisteks ja kõlbulisteks õpetajateks mitte tunnistada.

Arutati Kihvere kätitöölisejelt juba tute ettepanekut lubada koolilõpilastele ka kätitööjelt liimiks astuda. Et ijeäralsi põhjuseid jelti poolt haridusnõukoogu etteotsund ei olnud ja et ka jelti raamatukogu puhwetiga, kus alkohoolistest jookide müüki sissejatund, ihes ruumides ajunad, siis ei leidnud jee ettepanek haridusnõukoogu toetust. Kaaluti järele ka Haroowa taguste waldade rahwa raamatukogude ajutamise küsimust haridusministreeriumi ettepanekul. Nagu kehtewalt jettepanekut jeltus, tuleks awada Haroowa tagustes 3 wallas 7 raamatukogu niijasti Cesti kui ka Wene keeles. Haridusnõukoogu, kõikiilajelt jeda ministeeriumi ettepanekut läbitaeldes, tuli otijuele, et jarnaje juure arwu raamatukogude awa-

mine juba majanduslilt wäga suuri summe nõuaks, ja kohalikkude elanikkude, ijeärans wenelaste, hariduslilt kajaipinda arwesse wõttes, leidis, et otstarbekohane oleks eht praegusel filmapilgul awada ainult 2 eestikeelset raamatukogu Wanatillas ja Wõitillas. Edaspidi, kui kohalikud elanikud ije raamatukogude mõttest huvitatud olles neid jetaama hakkatjid, peaks nende majanduslilt kui ka moraallilt toetust andma. Peale jelle kinnitati Wirm maafonna realgümnaasiumi õpilaste wõnnimistj ka wõnn, mis jiniest jannmetist iijewarwiline, nahk nofaga wärgiga monogrammi näol „W. M. R.“ haridusnõukoogu esitatud oli. Jäeti registreerimata mitmejuguuste Cesti koolikorraldustele mittemastawate põhjuste pärast Wene jõjapõgenejate koolid. Jõhwis, Wokas, Mäetajules ja registreeriti ainult iiks emigrantide kooli Meris, kus koi kooli korralduses ette nähtud määrused täiiepealt täidetud olid. Kuulati ära haridusministreeriumi teadanne jelle iile, et iije õpetajaga algkoolides, kus jordanisnädalad jeda nõuawad, alamais klassides iiks nädal enne määratud koolitöö lõpetamise tähtaega õpetöö lõpetatud wõib jada, tähendab 13. mail. Haridusministreeriumi korraldusest järenewad jammud jaab juba haridusosakond oma wastutustel tege-

Kihwere - Jakobii põllumeeseteltj peafoosolek.

Wiimajel iilestõusimise piihal, 18. aprilli, j. a. kell 11 jaab ära peetud Kihwere kätitöölisejelti jaalis Kihwere-Jakobii Põllumeeseteltj peafosolek.

Cesti Ardenni Wirumaa hobufekaswatujeltj peafosolek Kihweres.

Wirumaa on ajutatud 2 aastat eest Ar-

denni hobufekaswatujeltj, mis wäheje liigete arwu tõttu kui ka kapitaa li puudustel juuremat ärathe pole juitnud. Pealegi puudub jeltiil maa, mille peal hobufekaswatamist kindlustada wõiks. Et asjale ja ette wõttel juuremat edu anda, otustati jeltis oiaühijuleks iimber minna, mille põhikapi taal 1.000.000 marka oleks, otatjht aga 10.000 marka maffaks, kusjuures iiks liige iile 10 otatje omandada ei wõi. Seltjil on praegu 38 tegeliku liiget. Seltji tegewu jelt wõiks nimetada läinud aastal korralda tud warjanäitust, mis 22.123 m. maksma läinud. Põllutööministeerium on toetanud jeltji 200.000 margaga jgutätkude muretsemiseks. Kõige juurem jeltji päewamure on liitumata waranduse jaamine maa näol, kus tegeliku hobufekaswatujega alguft wõiks teha.

Wirm maafonna apteeji tegewusest.

Iihets tarwilijeks ja maafonnamalitsuse le klijaks ette wõtteks on Wirumaa, Kihweres, ajuw maafonna apteek, mis töötab on tema rohtust iile 3½ miljoni margat eest läbimüünud. Retseptijid on läbiküünud 1. jaanuarist kuni aprilli algumeti j. a. iile 7000, kehtimijelt 2½ tuhat retsepti kuus, kusjuures igal järgmijel kuul wõrreles efime jega, retseptide arw järejendlat tõuju näi tab.

Wijlandimaalt.

Talupidajad annawad kohad rendile.

Wijlandide langemine ja kõrged maksud on paljuid põllupidajaid raskesse sejujorda pannud, mille tagajärjel igas wallas mitmed talud omajapidamijelt tahawad liiwideerida ja kätjinnad terweid talusid rendile anda. Wäljarenditawate talude hulgas on peaaesjalitult talud, millede pidajad ije töödumilised pole ja jitaamaani teenijate waral majapidamijst iilal on pidanud, siis weel pärijate talud jne. Igas kohaliku aja lehe numbris leidub mitu kuulutust, kus terwet talu rendile pakutakse, jannuti on harilikult nähtujeks jaanud põllupidamije inwentaari ofsjonid. Wististi palju aastaid

ei ole enam niipalju talusid rendile pakutud, kui käesolewal kewadel. Kuid põllupidajate hinnas langenine paneb ka eluajafid rent niffe mõtlema, jelt minemal aastal, kus rendid kõrged olid (kuni 1000 marka wafamaal), ioid ka paljudel rentnikkude majapidamistel jalad alt ära ja jellepärast ollatje käesolewal kewadel maarentimijega wäga etumaahtitud, olguft, et rendihinnad tuntawalt alanenud on ja põllupidajate hinnad piiijina on jäänud.

Paljud taluomanikud pakunwad ka omi talusid müüa, kuid otjajad praegusel momendi pole wõimalik leida. Iileiildie wõib käesolewal kewadel põllumajapidamijes ijeäralsit loidust märeata, jelt pea fufajil pole weel põllutööliji jnneks ära palgatud. Et rulta ei põllupidajad ega töölised.

Karskuseljumine Wijlandis.

Peale karskuseljeltje kehtioimfonna wõit Wijlandis ärapeetud karskuse fihutusfoosolekust astusid ringkond karskuse kofku, kes enesele eesmärgiks seadid Wijlandis hingule läinud karskuseljelti jälle elule kutjuda. Waliti ajutine eestiejus, kes niilid ka juba tegewusse on astunud. Põlmitpude piihal pandi tema korraldusl „Koidus“ kõnefoosolek toime, kus iilesastusid õp. Sattil ja hra Kernoff. Öp. Sattil rääkis: „Wits peame karsked olema?“ ja hra Kernoff: „Kuhu wiib meid alkohool?“ Kihwaft oli kõnele palju kofku tulnud.

13. aprilliks kutjub karskuseljelti ajutine juhatus koiide Wijlandi jeltide, jeltfkon dliste organijatioonide ja omawalitsuste esitajad iijele nõupidamijele kofku, kus arutujele tuleb 6. ja 7. mail ärapeetawa iile riiklile karskuse piiha aj. Tahetakje aeglasti plaanijid ja korraldusi wäljatöötada, et tarwilikke eeltöid õigel ajal jorda jata.

Toim. jaadetud kirjandus.

Kuutiri „Cesti Kirjandus“. Nr. 3. Kuues kehtkümmes aastakäit. Tegew ja wastutaw toimetaja J. W. Westi. Cesti kirjanduse jeltji wäljaanne.

Cestilte distipliini tõstmine koolis.

(Järg.)

Mistate kõrgete piiidmistega inimejel on kahtlemata juurem wäärtus, kui jellel, kes igaweste peab oma alatute koldmiste wastu wõitlema.

Kui jaab noorus omale eesujusid? Kõige pealt on temal õigus omis õpetajaks eeskujul otjida. Kui palju jundawad meie õpetajad õpilastele eeskujaks olla, nimeft eetilistes küsimustes? Wastust jellele küsimusele anda kompetentje iijituna on kaunis raske. Arwan aga iijisti, et juuri etteheiteid õpetajale teha ei jaa.

Näitujeks: autuses ja kõlwatuses. Juba jee asjaoit, et 31% abiturientidest õpetaja elufutje walida jooiwad, lajeb kindlasti oletada, et õpetajate jeeft kahtlemata jarnafed on, kes oma iijituga õpilajele jelle kõrgelufutje meeldiwaks on teinud. Kuid kohuse tundmuse puudust tuleb iijisti iije oja õpetajate juures ette. Jeda wõib tähele panna nii iijifute koolide piiirkondades, kui ka iileriiklilt; ijeärans Tartu noorte piihal läinud aasta jurnitius. Oletame, et iijifid juhtumijed õpilastele teadwaks ei jaa, ijeärans linna koolides. Maal aga, kus õpilajed terve nädala aga koolis wiidwad ja näewad, mida õpetaja teeb ja toimetab, seal mõjub kohujetunde puudumine halwaste õpilaste peale, taktistades nendes kohuje tundmuse arenemist ja edendades hooletust ja laisust. Weel iije defekti peale tuleks iit kohal näidata, mis eeskujaks olla ka ei jaa. Mina mõtlen kaswataja kindlujeta koiwut tegujemist. Siin ei ole mitte iijüüdi niipalju iijifid õpetajad, kui iileiildine kooli korraldus. Ei ole näha jeltet iijiti, mille tagajärjel tekib õpilajes piiinaw tundmus, et kaswatajad iijegi ei tea mida nemad tahawad ja mis õpilastelt iijeti nõuda tuleks. Sarnane koiimine mõjub halwawalt õpilajele tahtjõu peale. Siin wõikje nimetada ka aruajamatust koolis õpetatwa keeltaga, kus õpilane käesolewal aastal jelle äranustama peab, mis tema jeninii iijil kohal näidata, mis eeskujulift olla ka ei jaa. Siin kaotab jarnaje tegujemiste juures ujalduje tundmuse kooli wastu. Jeda jama wõiks tähendada ka kooli iijemije korra asjns, kui täna neid otijuid mündetakje, mis eila tehtud. Kuid koiimijed jarnaje iileminekul ajal, mis meie praegu iile elame,

on koiimijed mõõdapääjematud. Koiimijst, iijitide otimijst tuleks wõimalitult ruttu liiwideerida. Sageasti otjatakse iijüid ja aruajamatuje põhjuseid ijeäralsit hea meelega haridusministreeriumis. Aga kas on ka õpetajafond — meie kooli hing — juba otijuele jöndunud, kuidas peaks lõpulitult kujunema meie kooli korraldus. Õpetajafond wastab ka iijin wäga mitmejuguult. Ja jellepärast on koiidil haridustegelastel otjekohene iileasanne neid keerulisi küsimusi, mis meie kooli korralduses nimetame, ilma et iijüid kõrgema instantji peale weeretada, kaajalahendada aidata. Peale õpetaja iijiku on õpilajele tähtsamaks eeskujul allitaks kirjandus, ijeärans iilufirjandus. Mis pinit aga Cesti meesajse iilufirjandusest, siis on jee niijasti ideedest, kui ka ideaalidest täiste iijüi. Just iijin on wäga wähe iijüipe, mis noormeile wõiks eeskujaks olla. Cestijuu jaatjid meie noored klassikalijest iilufirjandusest, kuid ema keeles on neid wäga wähe olemas, wõraste keelte tundmine on aga wiimaste aastate koiitwa kooli korralduse tõttu nooroo juures wäga puudulitufis muntunud. Seltjapärast on ka haridusministreeriumi jannu õige, kes klassikalije firjanduse Cesti keele jetaamijeks 2 miljoni marka määranud.

Peale klassikalije firjanduse tuleks aga jetaada ka ofje reaaltjst elust wõetud eeskujusid. Meed oleks juure mõtlejate ja inunioo beategijate elulood. Arwan, et iijisti iilufirjanduse toode ei mõju eeskujunde mõttes nii otjekohelilt, waldawalt, kui geenijuste ja kangelaste koe-truud elulood. Murekeda neid meie noorfoole on lähem iileasanne.

3. Aktiivne tähelepanek, mis õige mõiste kinni hoiab teadwuswälja fookuses. Õiget mõistet kinni hoida teadwuswälja fookuses on wõimalit aktiivse tähelepaneku abil. Piijholoogia aga tõendab, et meie tegujeme passiivse tähelepaneku abil. Aktiivne tähelepanek funkijioneerib ainult momentide wiiji ja toob meid käesolewa objekti juure tagasi, nii pea kui meie oleme temast kõrwale libijennud. Aktiivne tähelepanek on aga otjus tawa tähtsujega kõigis intellektuaalfetes nähtustes ja muidugi ka ideede omandamistes ja õige mõiste leidmijes.

Meil on jeniini eetilise distipliini küsimijes ainult intellektuaalfetist nähtustest kõne olnud. Tähtsujate akt ei iijalda aga mitte ainult intellektuaalfetist nähtust, waid õige juurel mõõdul ka emofjionaalset; tähendab:

ka iijaldab juurel mõõdul tnnamusi. Niid oleme jöndunud jelle nähtuse juure, mis ideele jöu annab, jöu mis inimese tegutjema paneb. Jee jöud jeltab emofjionis, tundmuses. „Suur tundlitus“, iitleb Müll, „on abinõuks ja tingimijeks, mille abil meie wõime tugewaste enese iile malitjeda. Aga jelle jaoft peab tundlitus kultiveeritud olema. Kõige kirglijemad karakterid awaldawad kõige juuremat kindlust ja piijuwust, niipea kui nende kirg on kohase iijü wõtnud.“ Tegelik kaswatust näitab meie ka, et kõige raskem on kaswatada last, kellel wähe tundlitust: tema mõtted liijjewa, nagu pinda mõõda, ei tungi jügawasse, tema kuulab ainult, aga ei tunne. Meie teame ka, et iga tõstje tahtmijse cel käib emofjiooni laine — emofjiooniline wastuwõte jellest teoit, mida tarwis on täide wiia. Michellet iitleb: „Jdeed juhijwad ilma jeda wõrd, kuiwõrd nad on wastuwõetud armastujega, iijidamejoojusega.“

Spencer iitleb: „Iima juhüid tundmus.“ Kui meie ligemalt waatleme tahtmijse mehannismi, siis näeme, et ideed iijfi puhtal kujul on jöuetud ja et nad oma jöu omandawad tundmusest. Jga tundmus, mida meie teadlitult kõige piiijiliste jöundegatoetame, wõib meie elu juhtnõõriks jada. Jhnuis ohjwerdab koi omad iijüfijijed mõnufused: jöõb halwaste, magab wilkates tingimijstes, elab ilma jöpradeta, ilma lõbustusteta, ja koi ainult armastusest raha wastu. Tähtmijse nõrkuse wastu on ainult iiks abinõu olemas — emofjioonide õige kultuur, mis meile kätte annab abinõud, millega meie äratada ja kinnitada wõime neid tundmusi, mis neid eetilijelt wabaks iijitaks teewad. Emofjioonide õige kultuur annab meile kätte abinõud, millega meie maha furuda ja häwitada wõime neid tundmusi, mis meid taktistawad enese iile malitjemaft. Siit jeltgub, et eetilise distipliini kaswatamine ei ole muid midagi, kui iiks ofa tahtmijse kaswatamijest. Tema on tundmuste õige kultiveerimine, aga tundmused moodustawad, nagu öeldud, tähtsa ofa tahtmijse aktiist.

Tektis küsimus, milles jeltab tundmuste kultuur? Siin on tegemist huwitawa ja kaunis keerulise piiijholoogilise nähtujega; nimeft: idee paneb meid tundmuse abil tegutjema ja sama tundmuse kasutame meie ära, et enese iile malitjeda; 2) jamaal ajal peame meie waenuliste tundmuste iile wõitu saama. Astume niilid lähemale efimejese asjaoitule. Epilajel on kõige idee, mis puhtal kujul aga jöuetu. Temale peab lei-

duma tundmus, mis jeda kõrget ideed teotab, temale jöu annab. Piijugune tundmus peab ka kõrgel, kultiveeritud, haritud olema. Kus on allitaks, mis jünitab kõrgel haritud tundmuse ja kas on koolist iileiildie leida niijugust allitaks? Ja on. Kõige tähtjam nendest on jällegi klassikaline iilufirjandus. Klassikalise hariduse tähtsus ei jeltja mitte ainult intellekti distipliinis, waid ka tundmuste distipliinis, nende kultuuris. Klassikaline iilufirjandus äratab ja hoiab õpilase hinges rahulitust ja piijawat wainmujust kõige jelle wastu, mis kõrgel, iilus, juure meelne. Palju wõimalusi tundmuste kaswatamijeks annab koolilugu, koolumaa geograafia, looduslugu, joonistamine, laulmine jne. Jgat asja ja nähtust, milles meie iilu leitame, wõib ja peab ära kätutama noorus litide tundmuste kaswatamijeks. Jlu ja headuse wahel on kindel iide olemas. Jlu awaldub kofkufolaks, ta on lõpule wiidud iijhtlus, headus on lõpule wiidaw teostaw iijhtlus. Jlu wastuwõtmine äratab piiidmijst headuse poole: lõpule wiidud iijhtlus nagu kufjub, meelitab lõpule wiidawa iijhtluse poole. Seltjeks aitawad kaaja ka esteetiliste lõbude iijemijed omadused. Koiit teised lõbud tekitawad wõijitust, mille tagajärjel on tiilt, konflikt. Esteetilist lõbu, näitujeks, iilusa maastiku waatlemine, iilus muusika, iilus pilt, wõiwad maistjeda tuhanded inimesed, nende allitad ei wähe, aga aja tiilti inimeft. Umberpöörduft, mida rohkem inimesi korraga iijhte esteetilist iilu maistjeb, jeda tugewam on esteetiline tundmus igal iijhel nendest. Jlu iimber iijhinewad inimesed, jelle läbi aga arenewad kõrgemad eetilijed tundmused. Kaaskannatus, kaasrõnn, armastus kõige wastu, mis elab ja iijegi eluta looduse wastu, mis inimeft hoiab langemast toorujesje ja materialismi. Esteetilijed muljed koolumaa loodusest on tähtsaks iijitaks iijamaa armastujele. Mida enam laps kodu loodust armastab, jeda juurem on ka harilikult tema iijamaa armastus. Cestilise kaswatuse juures on ka tegemist iije iildije waen lajega, millest lõpupoole pikemalt. Siin oleks aga tähelepanemist järejmitse waenlaste peale juhtida, millega ka wõidalda tuleb. Meed on sentimentaalsus ja maitsmijse himu. Sentimentaalsus awaldub fantafeerimijes, kus noor inimeft armastuse ettefujutustjega end hellitab.

(Järgneb.)

Rahvamajandus.

Maailma kaubandusest.

Kui mitmet sorti kaupad on üleilmsel maailmaturul müügil? Selle küsimise peale vastab osalt Hamburgi kaubandusliku statistika. Enne sõda oli Hamburgis sisseveokaupade 459, väljaveo kaupade 441 ja maad ja idgesid mööda veetud kaupade 162. Kokku arvata neid arvuist ei või, sest igas summas oli ühesuguseid kaupade.

Kui suur on üleilmsel maailmaskaubandus? Arvatakse, et enne sõda, 1911/12. a. üleilmsel 166 miljardi Saksa marga eest kaupade maailmas on müüdnud. See arv läheb välis-kaubanduse kohta.

Arvame kõike riigide sisseveo summasid kokku ja teeme sedasama väljaveo summaga, siis leiame, et sisseveo on suurem kui väljaveo. Gübner-Zurofski järele oli 1911. a. sisseveo maailmas 56,6%, väljaveo 43,4%. Neid arvuist on Euroopa sisseveo väljaveost suurem.

Kõige rohkem kaupade veetakse Atlandi ookeanil. Selvitatud 166 miljardist veeti sead ookeani mööda 140 miljardit.

Maad peal on kõige rohkem välis-kaubanduse kaupadeid Suur-Britannia riigis liikumas, nimelt enam kui 1/4 osa kõigist maailma kaupadest.

Kaubanduse ringkondade maailmas leiab esimesel kohal Inglismaa, ilma et ta asu- maid oleks juure arvatud. Ka rahaasjanduses on Inglismaa maailma keffkoht. Enne sõda seisis Saksa kaubanduse poolest Inglismaa järel ja kolmandal kohal olid P. A. ühisriigid.

Kõige suurem kauplemine linn on London. New-York tahab teha ära mõista, aga ei ole jõudnud.

Maapinna ja elanikkude hulga maailma kaubanduslik mõtteselgub, et kõige elamaad kaubitajad on belglased ja hollandlased.

Maailma kaubalaevastikust oli tonnast järele 1912. aastal üle 1/3 Euroopa päral. Inglismaa esineb siin järele kõige suurema omanikuna.

Balti linade kaubandamine Aafrikas.

Prantsuse Põhja-Aafrikas on elanikud juba vanast ajast kaubandust linn kaubandunud. Tunis ja Marokkos on nüüd kahte teh- tud, et seal iga sorti linn müüb kaubandada. Senised Põhja-Aafrika linnad on lihtsused ja halvad. Sellepärast on hakatud kaubandada seal Balti linn kaubandada, nagu „Times Trade Suppl.“ teatab. 1920 ja 1921 külvati juba üle 800 akrit Balti linade alla. Ka linnaleotamise mabril on asutatud. Prant- suumaa tahab Põhja-Aafrikas niipalju linn kaubandada hakata kui palju Prantsumaa tööstus üleilmsel linn müüb. Selle tarvis oleks ligi 200.000 akrit maja linade alla panna.

Soome kui transiitkaubanduse maa.

Soome raudteede valitus on rehkenda- nud, et Soome raudteed müügid iga päev Vene kaupade 720 wagunit sadamatest edasi laata. Talvel, kus paar sadamat ainult lahti on, oleks võimalik päevas 120 wagunit kaupade teele läkitada.

Saksa ja Belgia kaupade hinnad.

Belgia tööstus müüb kahtestollide kõr- gendamist Saksa kaupade pealt. Käi- datakse, kui suur wabe Belgia ja Saksa kaupade hindades on. Belgias läheb pia- nino tegemisel palkadeks ük 1250 franki. Saksa ärid müüdnud Belgia turul pian- nofid 900—950 franki. Aatal keffkütte jaoks maksab Belgias umbes 1800 franki, fakselad aga kaadamad ta tellijale 1.700 frangi eest kätte. Sarnane lugu on kõike kaupadega.

Saksa kaufused rahakurfi langemise läbi.

Rahaasjanduse ajakiri „Bank“ rehkenda- dab, et Saksa waluuta kõikumise läbi välis-kaubanduses aastast 3,2 miljardi mar- ka kahju kaob, sest et ta odavasti müüb ja kallist ostab. Nii tuleb Saksa marga kurfi kõikumine rohkem maksma kui heaf- tegemise maksud, arvab leht ja jõuab otse- jele, et kõige pealt waja on marga kurfi lan- gemist seisma panna ja alles siis heafstege- mist kiitumise lahendamise müüb tulla.

Saksa kaubalaevastik.

Siljutisel laevaomanikkude kongressil Berliinis teatati, et Saksa laevakõhustel nüüd 280 laeva 1.050.000 tonni mahutusega on, 230 laeva 1.250.000 tonni mahutusega on ehitusel. Laevahituse kulud on suureks kasvanud. Selle materjali eest, mis läinud aasta maikuu 2000 marka tuli maksta, peab nüüd 8300 marka maksma ja hinnad on veelgi tõusmas.

Saksa linaturult.

tulevad teated, et väljamaa raha kalline- mise tõttu Saksa wabrikutel raske on välja- maa linn osta. Ootatakse omanik linn kuigi need head ei ole ja ei rahulda.

Saksa markade rohkus Inglismaal.

Nende Saksa markade järele, mis Londo- nis iga päew ühe kästi teise kätte käivad, arvab „M. G. Commercial“, et Londoni turul praegu mitu sada miljoni Saksa mar- ka liikumas on. Ühes avaldatakse ka mõtet, et kui Genua Saksa maaale tergitusi ei too, siis Saksa mark nii langeb, et arvatagi ei mõista.

Nõuk. Vene tööstuse raskused.

Kuidas „Kull“ tuleb, nõuavad kiitõs- tuses tööstised palka ja ahwardavad, kui nõudmisi ei täideta, ise tööstustel tasuda mõtta. Tööstustööstuse jünditõat nõuab 7 triljoni rubla määrast tööstise palkade tasumiseks. „Tsentrosojus“ on nii suures rahalistikuses, et annab wõlausaldajatele oma liikumata warandust.

Linnaswatus nõuk. Vene.

1921. aastal on Põhja Kubermangus ainult 15.389 dess. linnade all olnud, kuna 1912. a. üle 133 tuhande dess. oli. Talu- pojad tekkis linn rohkem maha, aga ei ole seennud. „Ekonom. Shijn“ ütles, et palju Põhja linn tulewat Cestisse. Biiril mak- setamat puuda linnade eest 1—1 1/2 pudelit kütust, 1922—1923. aastal kütust müü- jale 2—3 puuda soola. Kui palju selles õi- guist on, ei tea, aga igatahes on sool ja suhkur Vene põllumehele kasulikud kui nõuk. miljonid.

Paberitööstus Norras ja Rootsis

elab raskeid päewi üle ja see ei jäta oma mõju ka laugemale avaldamata. Sõja ajal töusis paberimabrikute wahel mõistlik puu- materjalid pärast. 1913. a. maffeti fant- meetri puude eest 13 krooni Norras, 1920. a. aga juba 60. Puumasse hind hakkas lange- ma. Töötatud on rohkem kui turg nõudis. Nüüd on kallis materjal ettemõtetel käes, aga hinnad langevad. Mis see Norra ma- janduses tähendab, müüb selle järele arvata, et Norra tööstistest 1/4 osa selles tööstuses on ja 1/10 paberit teevad.

Rootsis ei ole seisuford parem. Weeb- ruaris on seal puumasse ja paberi väljaveo- du poole vähem olnud kui jaanuaris.

Belgia laevad laisflewad.

Belgias on hulk kaubalaewu seismas, sest et wabu ei ole. Lunnistatakse, et kaubala- wastikul waga raske aeg on üle elada.

Inglise suhkrutööstus.

Inglismaal hakati wiimastel aastatel vmal maal suhkrupeeta kasvatama ja suh- rut tegema. Et omanik suhkrutööstust ehenada, tahetakse nüüd omasuhtur maffu alt wabastada, kuni tööstus tõweneb.

Inglismaa linaturult.

Raebatakse, et wabrikud ei saa oma kau- pad müüa ja sellepärast ei ole ka linade ostumiseks tuju. Vene linn tuleb, aga need kaadetakse osalt mannermaale edasi, sest et Inglise wabrikud wähe ostavad.

Hinnad Londonis 3. aprillil 1922 a.

(Cesti konsulaadilt Londonis.)

1. Lina: Wõru-Petteri £ 110 bafis risten. Tartu puhastatud £ 105 bafis risten. Somjet Medium £ 100 esimene sort. Per ton cif London. Turu tendents — lan- gemine.

2. Metjamaterjal: Lauad 7" laud forteeritud £ 17:10:—, 4" laud forteeritud £ 13:10:— kuni £ 14, 7" laud forteerimata £ 12:10:—, 2x4" laud forteerimata £ 10:—, 9" laud forteerimata £ 17:10:— per standard cif London. Turu seis — waga nõrk.

Laewa prahtid 45 kuni 50 shill. per stand- ard Tallinn—London.

Urutus Dünaburgis.

Käesolewa lewade jäämine on tabanud hirmu uputuse näol Dünaburgi linna ja ümbrust. Weebururiku jula järele otusta- des arwasid elanikud, et tänawu ei olegi juuremat uputus hädasõitu karta, kuid ta tuli raskemal kujul, kui kunagi enne.

Jää Dünas jõe hakkas liikuma aprilli algul; 7. aprillil muutus see liikumine ahwardamaks ja wesi ujutas üle pahemal pool jõe kaldal Griva, kuna Dünaburi pool- sel kaldal wesi jäi 2 1/4—3 jala wõrd allapoole kaitsetammi tasapinda.

Wesi tungis elektrijaama ja transfor- maatorite peale. Elektrivoolu puudumise tõttu jäi seisma linna weewärk.

Umbes kell 12 öösel kuulufid raudtee- jaamast hädasignaale. See tähendas, et wesi tungis Dünas-tagusesse linnajätku.

Paljud elanikud magasid. Waranduse päästmise ei mõinud olla juttugi.

Wara hommikul, 8. aprillil, on juba kaitsetammi rahwast täis. Tuletõrjujad püüawad aidata upujaid. Kuid raske on seda teha, sest puuduwad lootitid. Ihe- ferdjed majakesed on sülla kõrguselt ja roh- kem wee sees. Kaitsetammi juure kantakse palle, laudu ja wõramaid, mis ära wõetud kefflinnast. Nutt, appihüüded. Almus mootorpaat — ilma mooturita! Waadis on umbes kümme inimest, miad käes. Nad püüawad pääseda majade juure. Inimesi ja kraami wetakse kaitsetammi juure wärama- te ja teiste primitiivsete partide abil. Käa- gitakse inimesi wõrudest, lehmade ja hobuste hufkumistest.

Griva — pahempoolisel Dünas kaldal on jalgest naha, — weest väljas on ainult majade katused, mõnedel katustel on inime- sed. Kuulduwad südantõhestawad hädä- hüüded.

8. aprill on kogu päew Dünaburi elanik- tudele. Käatõmbid on juba kaitsetammi kõr- gusel. Kui wesi tõuseb veel 3—4 wersthoft wõrd, siis tuleb uputus kefflinnas. Ihe- ferdjed majade elanikud kannawad kraami pööningutele.

Korduwad hädasignaalid raudteelt. Wesi on kaitsetammi juure jõudnud juba osalt töö- kadesse.

Arwus kaswab. Rahwas jookseb keff- linna tänawaid mööda.

Posti wastas on jäämüraka peal heina- kuhi, kuhja peal inimene, kes 5 wersta jõi- nud jarnastel tingimistel.

Sõja ajal ehitatud puujilla ferma on ära wiidud.

Leimakaupmehed leiawad olewat tulnud paraja filmapilgu hindade tõstmiseks ja nõuawad leima naelast 6 rubla asemel 15 rubla.

Rahwas nuriseb walituse peale, et pole õigel ajal tarwitusele wõetud kaitsesabinõusid uputuse wastu.

Linnawolikogu liigete ja ametkondade efitajate koosolekul tehti otsus, ära põletada

3. Nisu: Inglis nisu: 53—56 shill. per 504 lbs. Northern Manitoba 57—65 shill. per 480 lbs. Austraalia nisu 59 shill. per 480 lbs. Argentina nisu 55/6 kuni 57 shill. per 480 lbs. fob London. Nisujahu 43—50 shill. per 280 lbs. fob London. Ten- dents — langeb.

4. Suhkur: American Granulated: £ 20 kuni £ 20:5:— per ton. Walge Mau- ritius £ 19 kuni £ 19:10:— per ton fob London. Tendents — langeb.

5. Wõi: Daani 202—215 shill. per 112 lbs. Uue Meremaa 1. sort: 190—195 shill. per 112 lbs. Uue Meremaa 2. sort: 180 ku- ni 184 shill. per 112 lbs. Austraalia 1. sort: 174—180 shill. per 112 lbs. Austraalia 2. sort 164—170 shill. per 112 lbs. Ten- dents — tõusab.

6. Shink: Jiri 127—142 shill., Da- ni 126—130 shill., Rootsi 112—125 shill., Hollandi 108—116 shill., Kanaada 108 kuni 115 shill., Ameerika 95—108 shill. — per 112 lbs. cif London.

Turg kindel, nõudmine suurem.

7. Suur: Inglis Chebbar 120—140 shill.; wõrutud Kanaada Chebbar 94—104 shill.; walge Kanaada Chebbar 90—102 shill. wõrm. Uue Meremaa Chebbar 98 ku- ni 100 shill.; walge Uue Meremaa Chebbar 90—96 shill.; wõrm Austraalia Chebbar 88—92 shill.; walge Austraalia Chebbar 86 kuni 88 shill. per 112 lbs cif London. Turg kindel.

8. Kanamunad: Jiri 13—16 shill. Daani 15—19 shill., Hollandi 15—18 shill., Itaalia 13—16 shill., Styria 12—14 shill. per 120 muna cif London.

Rülmade ilmade tõttu on hindade lange- mine seismas.

puujilla jäämused, et selle kaudu wabastada teed jääle, kuid sellest ei olnud tegelikult kui- gi suurt kasu.

Witebskist tuli telegramm teatega, et ka seal on suurem jagu linnast wee all.

Dünaburi kaitsetammi juures tõwenda- takse walwet.

9. aprillil kell 7 homm. hakkas wesi 2—3 kohas üle kaitsetammi jooksema, ahwardades kefflinna. Enneks hakkas poole tunni pä- rast jää, mis kogu aeg liikumatult paigal seisis, liikuma. Veel pool tundi ja wesi alaneks poole arjina wõrd ning kefflinn oli seega päästetud.

Griva poolt kuulduwad iffa veel appi- hüüded, kuid abi ei ole kusilt tulemas.

Jäämürakate peal ujumad kiimnefond wäikeste maju; ihest ujumast majast on kuul- da lehmade ammumist ja lamnaste mägi- mist; kaitsetammi nähafe selle maja katu- jel naisterahwast. Zeije ujuma hoone ka- tusef istub koer ja huluk. Maju kinni pida- da, elusaid olemusi päästa ei ole kuudagi wõimalik — pole ainuigi lootikut ja pääs- teriista.

Kaitsetammi ja Griva kaldal on jätatid hunnifutes, mis mõnes kohas on rohkem kui sülla kõrgused. Jää on mürdnud kaits- tulpasid ja ifegi puud.

Jagapool wõib määgata häwituse jälgi. Dünas ääres on 4 wersta laiust ja 30 wer- sta pikkust maapind wee all. Sella maa- alal asuwate elanikkude ja nende waranduse kaatusel ei ole midagi teada. Arwatakse olewat hufkunud umbes 200 inimest. On upunud waga palju lehma, hobuseid ja teisi koduloomi. Rahju, mis saamad Dünaburi ja ümbruskonna elanikud, tõuseb sadade miljoniteni.

Uputuse tagajärjel on kannatada jaanud ka Pridruisist elanikud, 80 wersta Dünä- burist eemal. Kreslawis, 45 wersta Dünä- burist, on wesi ära wiinud mitu ma. Dünas mööda ujumad kabe Witebski puu- sülla tüfid, mis wõiwad saada hädasõitluse Dünaburi raudteeliiale. Neid sülla tüffe lastakse suurtükidega, et teha neid hädasõu- faks raudteeliiale.

Uputus ahwardab Kreuzburi, sest et seal- kohal on Dünas waga kitsas.

Witebskist tuli teat. Rati siemimistri abi Rubus, et korraldada abiandmist kahjusaa- jatele. Samuti tõstid õnnetuse kohale tee- deminister Paulus ja raudteede peadirektor Blodneef.

Walitus asigneeris hädalistele abiand- mifeks 500.000 rubla, millest küll kaugeltki ei jattu, sest küll Grivas jäi 5000 inimest peamarjuta. Suurem hulk neist on kehmad Juudi perekonnad. Nii juutide organisat- sioonides arwatatakse kiire korras seitskond- life abiandmise kiitumist.

Rool.

Spetajatele palgamaksimise kiitus maafou- dades.

Mitmet poolt maafondadest tulewad teated, et Spetajad, nii 1921. aastal kui ka 1922. aastal, kuude wiiti palka ei ole saa- nud, korderite asjad on mitmel pool lahenda- mata, 20% palgast waidade poolt välja- maksmata. Ka riigisummad, mis ministee- riumist iga kuu kestel välja kaadetakse, makstakse suure hilajaksäämifega kätte.

Koridusministeeriumi majandusosakond palus nüüd kõiki maafonna kooliwalitust energilistest hoolt pidada selle eest, et kõif saamata jäänud palgad Spetajale lähemal ajal jaoks välja makstud, et wallad, nende kanda olewad palga osad ilma wiititusest välja makstaksid ja et edaspidi kõif palga ojad Spetajale õigeks ajaks jaoks välja makstud.

Cesti meri.

Sga rannaelanik tunneb Cesti merd, ol- les teda näinud wäikest wõrwendawano, mi- hafelt laenetawana ja pilwile ilmaga tusa- jelt sompununa. Sga rannaelanik tunneb ka taewast mere kohal, mis müüb olla kalf ja tõsine ehk nukralt naeratav, — selle järele tudas kuhjuma pilwed ja paistab pilwede wähest päite. Kõige paremini aga müüdu- gi tunneb rannaelanik laewu — luitedena hinglewaid purjekaid ja laeneid lõikawaid jahte, liiksteise wõidu kihutawaid jahtide- parmesid.

Kõige seda tunneb rannaelanik, kuid ei tunne rannaelaniku sugulased ning jõwad mannermaal. Kõige seda tunneb waga suur osa eestlastest; kuid ei aimagi Cesti mere ilu ja weelust väljamaalajad. Kõige koha- jem pühade termitus neile, kes Cesti merd oma filmaga ei ole näinud, on sellepärast Parikaste kunstipilpofikaart neil wäemil trüfist ilmunud seeriast „Cesti Meri“.

Matti Will

Raamat meil ja mujal.

Meie kirjandus, kirjastajad ning kirjanduslised ringkonnad kurdavad digusega, et viimastel aastatel nõudmine raamatute, eriti belletristiliste teoste järele meil koguni vähenenud on jäänud.

Ostetakse ainult koolikirjandust ja hoopis kahtlase väärtusega väljandeid, kuna paremad raamatud rahultult kaupmeeste riiulitel tolmuvad.

On ostitud selle nähtuse põhjusi: meie kirjanduse teosed ei vastavat publikumi maitsele, nende keel olla suurtele hulkadele lihtsalt arusaamatu, meie rahvas olla fehv, raamatute hinnad liiga kallid jne.

Sarnaseid nähteid on eile toodud nende poolt, kes kirjanduse mitteostmist kuidagi vabandada tahavad.

Nii meil. Misjugu on olukord malitjeb mujal Euroopas?

Ei ole praegu kaks andmeid kõigist maailmast, sellepärast toofin ainult mõned arvud Prantsusmaalt.

Prantsuse kirjastajateühingu ajakirjas „Le bulletin du livre français“ leiduvad selle kohta mõnesugused andmed.

Võrreldes eelmise aastaga, on Prantsusmaal 1921. aastal kirjastuse ajal suurt tõusu märgata. 1920. a. ilmus 6315 raamatut, 1921. aastal 7626.

Peale selle on hulki endiseid väljaandeid mites trükkides ilmunud.

Võinud aastal on raamatuid võrdlematult rohkem ostetud kui kunagi enne juba, sest iga prantslane loeb kirjanduse ostmist haritud inimese kohuseks.

Viimase ajaolul peale tulebki tähelepanu pöörata.

Meil loetakse ka „haritud“ ringkondis raamatute ostmist toreduseasjaks, mida omale ehk jõululaupäeval lubatakse ja milleks mingit tarvidust ei tunda, rääkimata juba kohustusest.

Prantslane aga vaatab oma parema kirjanduse teose ostmise peale nagu tulemaisu maksimise peale — juba teha on tema kohus. (A propos — kuidas meil tulemaisu maksimise?)

Sama „Bulletin“ toob huvitavad arvud selle kohta, misjugu on raamatuid Prantsusmaal kõige rohkem ostetakse.

Enne juba oli kõige suurem minek mõnel April Jola romaanil.

Nüüd on esimene kohal — E. Rostani, selle värske draama „Syrano de Bergerac“ ja „Miglon“ väga loetavaks on saanud: eelmisel on 1921. a. jooksul ostetud 538.000 ja teisel 406.000 eksemplaari.

Tõendatakse, et Prantsusmaal olla kõige militaristlikum ja reaktioonilise kogumaa maailmas.

Kuid tuntud kirjandus — antimilitarist Henri Barbusse ja pool-kommunist - patistist Anatole France leiavad väga palju lugejaid. Barbusse'i „L'Enter“ on müüdnud 284.000 eksemplaari ja France'i „Les romans“ 326.000 eksemplaari.

Hiigla suure edu osaliseks on saanud Henri Marani neegriromaan „Bouala“, mis esimese ainhinnaga krooniti, — küll mitte puhtumastilisest seisukohast välja minnes, nagu tõendatakse, vaid mõnesugustel „riiklistel“ põhjustel.

Emil Zola, kes enne juba oma romaani-dega esimesel kohal oli, on nüüd ii he k a n d a l kohal.

Sarnased kirjandus, nagu Pierre Loti, Henri Bordeaux Octave Mirabeau ja Pierre Benoit on wanaft titaani ette jõudnud, eriti Benoit romaan „Atlantide“, mis väga loetav olla.

Einstein olla Prantsusmaal moodne; kes jalongides hülgada tahab, peab oskama rääkida tollest kuulsast foksist ja ta imeli-kust teooriast.

Me võime sellest igatahes järeldada, et prantslaste huvi kirjanduse vastu peale juba tõusmas on. Võib olla, on seal palju hinnapealset, võib olla, et Einstein ja mõnda teist loetakse ainult selleks, et moodne olla, ja et kirjanduse teose ideesse ei suudeta tungida — mis sellest; kui palju on siis neid, kes teatud teost samuti mõistavad, nagu autor ise? Peaasi — Prantsusmaal võidakse moodne olla kirjanduse tundmisega, meil võidakse teid sel põhjal mõnikord välja noerda. Selles seisabki wah.

Ja omelti on seal, kui ka siin üleulatub lagastavaid sõja aastaid, ning Prantsuse teadmised liht pole wiist mitte jõudam kui meil.

Mi sejab murdugi selles, et prantslastel on palju põlist kultuuri ja kultuuri traditioone, mida meil ei ole. Kuid siin argu üteldagu, nagu ei suudaks meie kirjandus meile midagi pakkuda. Pigemini tunnistame oma kultuurimadusi.

Olet's ka huvitav, kui meie kirjastajad andmeid kogus, kuipalju iibe eht teise kirjanduse teoseid ostetakse.

Sel teel saakime illemate „rahva maitsest“ muunbrites — ja ega number ei waleta. S. K.

Esperanto alalt.

Teadete kogumine Esperanto keele õpetamiseks Eesti.

Siljuti pööras haridusministeerium Tartu ülikooli, maakonna- ning linnawalituste, riigikoolide ja rahwaskoolide juhatajate ning kõigi erakoolide ja erakoolide poole, kes Esperanto keele kursusi korraldavad, neid paludes rahwasteliidu sellekohase foolvi pu-

te) juures esimesed Esperanto keele õppijate grupid?

2) Umbes kui palju õpilasi mõtliid neilt gruppidest osa?

3) Mitu gruppi Esperanto keele õppijaid lootawad praegu koolis (kursustel)?

4) Milline Esperanto keele õppijate arw loigis gruppides kofku?

5) Kui palju on gruppides a) algajaid, b) tekkimisel, d) keelt rahuldavalt juba mõistjaid?

6) Kui palju on loadawal Esperanto keele õpetajaid?

7) Kui kooli (kursuste) juures Esperanto keele õpetamist veel korraldatud ei ole, kas on selle korraldamine kawatsufel ja misjugu on wäljawaated kawatsuste heaks korraldamiseks?

Mis on
kõige kasulikum ja ilusam
kingitus pühadeks?

Raamat!!!

Sellepärast muresege

Tall. Eesti Kirjast. Ühisuse

kirjastusel ilmunud

raamatuid.

Laule:

Jaanari Jauram R. A. Hindren
Jaanari Jaurami R. A. Hindren
Summ ja Sulps R. A. Hindren
Mina loduft J. Lattil
Armas mälestused Eesti loduft
ja kõigist, mis teha ümbritsewad.
„Easte röömu“ ilmitud numbrid.

Korldele:

Järgi I jagu M. Reffila ja E. Malten.
Järgi II jagu M. Reffila ja E. Malten.
Järgi III jagu il mub lähemal ajal
Täielikum ja suurem eesilkeelne
teos meie koolipõllul.
Rahwateadus I jagu A. Aljak.
Rahwateadus II jagu trükkis.
Eesti keele sugu II täiendatud trükk
M. J. Eifen
Praegu trükkis.

Õpetlud:

Rahwateadus robadel kätt 5 jagu
C. H. Niggol
Selle raamatu tähtsust on hinna-
tud juba haridusministeeriumi poolt,
kes teha kõige autasu wääriliseks ar-
was. Alitule ja suurem kaswatus-
teadline töö Eesti.

Töö ool — a õppetool C. H. Niggol
Parlament Hellmuth v. Gerlach.
Tallinnus J. Grünfeldt.
Raamat, mis kellelgi ei tohi puu-
duda teha wähegi meie riigi kaitset
ja Riigikogu huwitab.
Rahwateadus robadel kätt 5 jagu
Eestimaa ilmitud.

Kirjanduslised ja aja- lo lised:

Mina mälestused adm. Joh. Pitta.
Raamatu tähtsust annab juba
see tunnistus, et esimene trükk pra-
gust läbi müüdnud on. — Raamat
ilustatud wäwitrükkis auioi ja
paljude lühendust illoomustawate
piltidega.
Edda landestwehiga J. Poopuu.
Õppetooli õpetaja A. Jürgenstein.
Wäwitrükkis ja Ro. D. Luts.
Eestimaa Jaat Eestimaa kirjandus
A. R. Järgel.
Eestimaa Mari ajaloolisud lantud
A. R. Järgel.
A. Järgel.
Raamat on ilustatud paljude
wäwitrükkis piltidega.
Eestimaa lantud J. Mändmeta.
Eestimaa, Norra Kalewipoeg. Jutus-
tanud nooresoole P. Grünfeldt.

Kehitusest.

Leonhard Ritt 8 aastaks sunnitööle.

10. juunil 1921. a. ilmusid Eugen Sahni kontori ja korterisse Uuel uul. nr. 16, kaks meesterahwast, kes esimesed kriminaal-politseinikudena ja panid põhjaliku läbiuimise toime. Läbiuimisel kaskunud nemad selgu-
sele jõuda, kas Sahni ei maria enese juures kedagi Altermanni. Läbiuimisel leidnud nemad Sahni kirjutustlana jaltlist suurema summa raha, kuid jätanud selle puutumata.

Mõni päew peale selle ilmus üks läbiu-
fijatest uuesti Sahni juure, istus seal ligi kolm tundi ja läks siis ära. Sel ajal töö-
tasid kontori akna all weetoru parandajad.

17. juuni õhtul ilmus see isik kolmandat korda Sahni juure ja seletas, et weel kord läbiuimist toimetada tahab, et selgusele jõu-
da, kas Sahni Altermanni ei maria ja otis Sahni kontori läbi. Peale kontori läbiuimist seletas ebafriminaal-ametnik, et ta ka Sahni korteri läbi otstima peab. Kui Sahni korteri ist awas löi ebafriminaal-ametnik temale mingi kõwa asjaga pähe, kuid Sahni ei kaotanud meelejätkust, maid jooksis tre-
pist alla uulitsale ja hakkas appi karjuma. Sahni karjumise peale kogunesid inimesed, kuid lööja põgenes kontori akna kaudu ära.

24. septembril 1921. a. tabati kriminaal-
politsei ametnikkude poolt wangimajast ära-
põgenenud Leonhard Juhani p. Ritt. Kes Tallinnas rea kelmuse oli toime pannud, esi-
nedes kriminaal-ametnikuna. Sahni Ritti ette näidates, tundis Sahni miimases jama iifu ära, kes tema juures läbiuimist toi-
metanud ja temale pähe löönud.

Tallinna-Saapialu rahukogu kohtuistan-
aul Ritt ennaft jüüdi ei tunnistanud. Ra-
hukogu leidis Ritti süü tunnistajate läbi
tõestatuse ja mõistis ta kõige kodaniku di-
gauste kaotamisega 8 aastaks sunnitööle ja
1000 marka kohtumaksu maksma.

Peale selle jüüdistati Ritti weel jelles, et
tema 21. juunil 1921. a. Noosep Sundelewit-
shi korteris Wiru uul. nr. 2 esimeses krimi-
naal-ametnikuna pani läbiuimist toime ja
müis ära 39.725 marka Eesti raha ja 100.000
rub. Wäwitrükkide raha. Selles kuri-
teos tunnistas Ritt ennaft jüüdi ja rahuko-
gu mõistis ta üheks aastaks ja neljaks kuus
wangi kõige isekraliste kodanikuõiguste ka-
otamisega ja 1000 marka kohtumaksu maks-
ma.

Teater ja muusika.

„Estonia“ teater.

Illestõusmise pühade mängukawa.

Neljapäewast 13. fkp. pühapäewani, 16.
fkip. etendusi ei ole. Esmaspäewal, 17. fkp.
teisel pühäl kell 1/3 p. l. „Marion“; õhtul
kell 1/8 „Androffus ja Iovi“. Teisipäewal,
18. fkp., kolmandal pühäl kell 1/3 p. l.
„Dollarprintseps“; õhtul kell 1/8 „Mängu-
põrgu“. Teatribüroo.

Kasja on awatud neljapäewal
13. fkp. kella 10—1 e. l., laupäewal 15. fkp.
kella 10—1 e. l., Suurel Reedel ja 1. illes-
tõusmise pühäl on kasja kinni. Teatribüroo.

Pühadeaegsed rahwafontferdid „Estonias“
saawad olema teisel pühäl 17. fkp. ja kol-
mandal pühäl 18. fkp. kell 1/8 õhtul. Teisel
pühäl esinewad solistidena pr. A. Rakko
(mezzo-sopran) aariaga oop. „Saaba kunin-
ganna“ ja hra P. Raja (orel) Wachi e-moll
Preludiumi ja Jugaga. Kolmandal pühäl
on solistiks hra R. Wööde (cello), kes or-
kestri saatel ette kannab Bruch'i „Kol nidrei“.
Mõlemate fontferdide tähtsamatest orkestri
ettekannetest oleks nimetada Saint-Saëni
„Surma tants“, Sibeliuse suit „Wellsfari
wõdraspidu“, Järnefelti siimfoonia poeem
„Korsholm“, Schumanni awamäng „Man-
fred“, Rimski-Korsakowi juut „Lumineiu“
R. Kullu „Moorepõlwe mälestustest“, Swend-
seni „Pariisi karnewal“ j. w. m.

Draamateater.

Pühadeaegne mängukawa: Esmaspäe-
wal, 17. fkp. 2. illestõusmise pühäl: laste-
etendus: „Miks lewade tulema pidi“. Las-
te muinasjut 3 waatuses, algus kell 3 päe-
wal; õhtul: „Kosjapeja“, Gustaw Dawiti
naljama 3 waatuses, algus kell 8.

Teisipäewal, 18. fkp. 3. illestõusmise pü-
hal, lastetendus: „Reis õnnemaale“
(Munapihade oludes), algus kell 3 päewal;
õhtul R. Jermelini „Kõige tähtsam“. Ilhe-
le draama, teisele ka komöödia, 4 waatuses,
algus kell 8.

Reedel, 21. aprillil. Hra Paul Pinna
tuludhustus „Napoleon Bonaparte“ (Wes-
victis).

Teatribüroo.

Raamatute pealadu

„Päewahe“ pea- ja lõg's abital tustes, kui la
paremates raamatukauplustes.

Hul kõige turemas korras, hiljemalt 20. apr.
f. a., iga kooli, kursuse ja ajutuse kohta eral-
di, teateid saada Esperanto keele õpetamise
ja õppimise kohta neis koolides ja kursustel.
Teatavasti ei ole Esperanto keelt koolide
tunnitawasse Eestis üleswõetud, kuid era-
mõisil on selle keele õppimist paljusid kooli-
des, isearanis õpilaste ühinguis, ning era-
kursustel korraldatud.

Teateid tuleb saada, wastates järgmiste

teaduste peale:

1) Millal (aasta) loeti, kooli (kursus).

8) Kui paljud kooliõpilastest on „Espe-
rantistide“ erahingute liigeteks?

9) Kui paljud õpilastest mõtawad oia
Esperanto keele erakursustest?

10) Kas on tähele pandud, et Esperan-
to õppimine teiste wõdraskeelte aradõppimist
tergendab?

11) Kooli pedagoogika nõukogu arwami-
ne Esperanto keele wabatahtlike ainena koo-
li õpetamiseks järelewiimise suhtes?

—000—

Tartus ülesseatakse mälestusammaste kaardidite võistlus.

Rangenduse kangelaste mälestusmärgi Tartu komitee kaardidite wabadusjõu langetule Tartu linnas kahte mälestusammast üles seada.

1) Üldmälestusmärgi — rae-koja ette.

2) J. Kuiperjanowile — Jaama platsile, — kuulutades sellega võistluse välja nimetatud mälestusammaste kaardidite ülesseaatmisel.

A. Üldmälestusammast.

1) Samba kujutusmärgi peab vastama Eesti wabadusjõule ehk iseseisvuse ideele.

2) Samba kõrgus soovitaw 2½ — 3 jülda.

3) Materjal pronks ja graniit.

4) Sind umbes 2.000.000 emf.

Kalkulatsioon iga kaardi juures tarvilik fundamenti arwesse wõtmata.

5) Samba kaardina tuleb sisse anda ühes põhiplaaniga kas gipsist wäljatud mudel 1 : 5, wõi kahefülgne joonistus 1 : 10 mõõdus ühes perspektiivse waatega.

6) Ühes projektiga oleks soovitaw mä-

lestusamba ligema ümbruse kohta joonis-tusliki ettepanekuid teha.

7) Kaardidite ülesseandmise tähtaeg 15. juuli 1922. a.

Gipsimudelid saadetakse kannab komitee.

8) Kuidu on kolm: I. — 25.000 mrf., II. — 15.000 m., III. — 10.000 m.

9) Sindamise komisjoni kuuluvad: Rangenduse kangelaste mälestusmärgi Tartu komitee esitaja, ehituspeawalitsuse esitaja, Tartu linnawalitsuse esitaja, Tartu maakonnawalitsuse esitaja, Tartu linna arhitekt, kunstnikkude kaitsekomisjon esitaja ja kunstühingu „Pallas“ esitaja.

10) Samba tellimine antakse ühele arwina saajale.

11) Kaardid tulewad sisse anda märgu-joona all harilikult korra järele.

12) Võistlusest wõitwad osa wõtta Eesti kodakondsusse kuuluvad inimesed.

13) Ees teostamine soovitaw kodumaal.

B. Kuiperjanowi mälestusammast.

1) Sammas peab Kuiperjanowi wõit teema teenuseid wabadusjõu kujutama, kusjuures aga tingimata tarvilik on Kuiperjanowi kujutus (kuju, reljed, büst).

2) Samba kõrgus on soovitaw 2½ kunni

3 jülda.

3) Materjal pronks, graniit.

4) Sind umbes 1.000.000 mrf.

5, 6) Nagu üldmälestusamba tingimist.

7) Kaardidite ülesseandmise tähtaeg 1. juuli 1922.

8) Kuidu on kolm: I. — 15.000 mrf., II. — 10.000 m. ja III. — 5.000 m.

9) ja 10) p. nagu üldmälestusamba puhul.

Sindamise komisjoni kuulub peale üld-ammast kaardidite sindamise komisjoni liikmete weel Kuiperjanowi polgu esitaja. Sindamise komisjonil on õigus ühte liiget koostetada.

11) Järeleparimistega võistluse asjus tuleb pöörata mälestusamba Tartu komitee poole, kust ka Kuiperjanowi päewapilt ja näomaski wõib saada.

12) ja 13) p. nagu üldmälestusamba tingimist.

Järeleparimistega mälestusammaste võistluse asjus tuleb pöörata Tartu komitee poole, Tartu, Jaani t. 16.

Caewaldäigu teated.

Siia tulid sisse ja jäid järele ootama: Soome aurik „Argo“, Inglise aurik „Vasco“, Norra aurikud „Margit Scogland“, „Rudolf“ ja „Brand“, Rootsi aurik „Ella“, Saksa aurikud „Minna“ ja „Albrecht“.

—ooo—

Tänuawaldus.

Südamlik ja fook tänu kõigile, kes mind mu 15-ne aastase lamategewuse juubeli puhul rohke osawõtmisega ja rikkalikult finantustega austasid.

Eduard Kurnim.

—ooo—

Kirjawastus.

Omnia, Umbra. Teie sõnumid ei ole objektiivsed, waid fiktiivsed. Et Teie meile tundmata, ei saa kahjuks neid tarvitada.

—ooo—

Wastutaw toimetaja: Joh. Wiir.
Wäljaandja Osakond „Teataja“.

Tamsalu Lühjawaabrik

„D. J. Limberg“ Tamsalus

teatab sellega oma asutatud lühjawaabrikatele, et ta oma lühjawaabrikist diguse Tallinnas firmale

Markel M. Mafarow, Tallinnas

Narwa mnt. 27, Rõntr. 138, üle annud on.

— Sellega teatan, et mina lühjawaabrikist —

„D. J. Limberg“ Tamsalus

lühjawaabrikist Tallinnas oma kätte olen wõtnud.

Markel M. Mafarow, Tallinnas

Narwa maatu. nr. 27. Rõntr. nr. 138.

Töö wedru- wanker

müüa Suur Pärnu mnt.
nr. 63, krt. 8.

Apteegi

sissejõeade ja vacuum-apa-
raat on müüa Narwas,
Kooli tän. 6, krt. 2.

Loomaarstid Dr. Dreyer ja Kijas

Suur Tartu maantee nr. 18
Wastuwõtmise 10—1 ja 3—4
Wäljaõtmise igal ajal.

Päewapildi- Postkardi- Salmi- Albumid Slu-postpaberit karpides

soovitab

— Philipp Schaefer —
Paberi-, kirjutus- ja joonistusmater-
jalide kauplus
Tallinn, Harju tän. 21, Rõntr. 12-12.
1209

Be. g. a. F. N. Original Brauningud,

hõlpsalt ja padrumid on kohale jõudnud.
S. F. hõlpsalt hõlpsalt täht. 11. Rõntr. 15-30.

Tallinna Eesti muuseumiühingu rahalise
loteri. wõit. nimefiri loomistisel 10. apr. 1922.

Peamõit 75.000 mrf. nr. 5852.

25.000 mrf. nr. 58.968.

10.000 mrf. nr. 30.053.

Wõidud 5000 mrf. nr. nr.: 27926, 47553,
85992.

Wõidud 3000 mrf. nr. nr.: 18783, 65381,
87335.

Wõidud 1000 mrf. nr. nr.: 4440, 14000,
19676, 31109, 56154, 76786.

Wõidud 500 mrf. nr. nr.: 5739, 9602,
13372, 24174, 25488, 25894, 29709, 30492,

39582, 39911, 41365, 46974, 48189, 51671,
53322, 53653, 54249, 55712, 58120, 61249,

62732, 64391, 64881, 67217, 70643, 77786,
80026, 81982, 83466, 85145, 85809, 90561,

91892, 93050, 96399.

Wõidud 100 mrf. nr.: 641, 1330, 1818,
2198, 2300, 2920, 3471, 4942, 6060, 7267,

7408, 8727, 9199, 10034, 11370, 11401, 11547,
13952, 14516, 16255, 18054, 18424, 18578,

18608, 18634, 18728, 19189, 19330, 19610,
20508, 20699, 22314, 22612, 22867, 23240,

23558, 27224, 27233, 27852, 27468, 28111,
28817, 29285, 29596, 29737, 30049, 31014,

31851, 35518, 36424, 36862, 38517, 38550,
39441, 43398, 43556, 44438, 45083, 45996,

46286, 46293, 47231, 47448, 49415, 50404,
50407, 51997, 53342, 53567, 53705, 53887,

55320, 56110, 57390, 57526, 57779, 58030,
58398, 58722, 58804, 59292, 59405, 59803,

59888, 60578, 61610, 62243, 62705, 63454,
64116, 65367, 66226, 66369, 66499, 66926,

67885, 68128, 68863, 69984, 69985, 70047,
70624, 71906, 72019, 72502, 72704, 73692,

74091, 74424, 74918, 75666, 76369, 76749,
77675, 79880, 81029, 81263, 81523, 81787,

82813, 83692, 84671, 84900, 85241, 85308,
87668, 89195, 89236, 90036, 90071, 90813,

90832, 91130, 91176, 91265, 91798, 92475,
92490, 93049, 93358, 93764, 94580, 94755,

95662, 96344, 97550, 98306, 98437, 99203,
99989.

Wõidud 50 mrf. nr. nr.: 578, 930, 1078,
1410, 1682, 1747, 2688, 3105, 3961, 4781,

5198, 5245, 6649, 7028, 7564, 8007, 8205,
8246, 8991, 8557, 9000, 9189, 9897, 10094,

10402, 11459, 11533, 11674, 11932, 12030.

12325, 12345, 13211, 13321, 13619, 13905,
14477, 14787, 14916, 14937, 15639, 15722, 15921,

16096, 16432, 16916, 16991, 17149, 17636,
18053, 18184, 18391, 18443, 18561, 19123,

19241, 19283, 20549, 20919, 21209, 21418,
22178, 22203, 22209, 22358, 22406, 22750,

23380, 23799, 24063, 24144, 24362, 25212,
25276, 25416, 25715, 26145, 26336, 26465,

26624, 26630, 26745, 27147, 27278, 27370,
28057, 29127, 29717, 29871, 29979, 30376,

30651, 30690, 30873, 31005, 31107, 31319,
31665, 31698, 31737, 32035, 32771, 32117,

32408, 33289, 34228, 34467, 35015, 36673,
36982, 37758, 38041, 38845, 38856, 39077,

39294, 39844, 40376, 40462, 40469,
40590, 40791, 41069, 41168, 41393, 42090,

42162, 42168, 42382, 42643, 42751, 43668,
44283, 44750, 45130, 45712, 45990, 46208,

46616, 47012, 47580, 48321, 48388, 48508,
48986, 48991, 49080, 49127, 49220,

49629, 49945, 50067, 50083, 50747,
50811, 51120, 51193, 51527, 51565, 51782,

53120, 53124, 54165, 54434, 55746, 55787,
55900, 57894, 57936, 58338, 58344, 58629,

58772, 58838, 58846, 58999, 59706, 59718,
59952, 60249, 60605, 60925, 61418, 61868,

61907, 62393, 62634, 63203, 63620, 63893,
64008, 64198, 64455, 64549, 64653, 64790,

64899, 65065, 65403, 65448, 65911, 66271,
67033, 67035, 67184, 67091, 67493, 67633,

67669, 67893, 68062, 68340, 68423, 68743,
68756, 68879, 69154, 69826, 69945, 70021,

70194, 70579, 70607, 70727, 71132, 71615,
72662, 73392, 73844, 74621, 75265, 76026,

76622, 76875, 77012, 79085, 79363, 79580,
79676, 79714, 79808, 79860, 79921, 80687,

81318, 81336, 81437, 82306, 82541, 82711,
82927, 83147, 83230, 83394, 84357, 86611, 86641,

86895, 87892, 88185, 88283, 88683, 88692, 89102,
89096, 89452, 89864, 90242, 90329, 91020,

91665, 92039, 92246, 93016, 94063, 94398,
94605, 94772, 94927, 95131, 95580, 95686,

95780, 96642, 96709, 96713, 96953, 97412,
97509, 97613, 97969, 98177, 98471, 98583,

98704, 98930, 99492, 99622, 99742.

Wõidud 25 mrf. nr. nr.: 244, 477, 656,
823, 882, 1644, 2118, 2318, 2556, 2579, 2607,

2823, 8205, 8237, 3367, 3834, 4102, 4538,
4746, 5209, 5280, 5309, 5321, 5481,

5699, 5705, 5794, 5808, 6006, 6104, 65193, 65304, 65349, 65484, 65557, 65791,

6143, 6288, 6382, 6524, 6851, 6898, 65937, 65986, 66216, 66493, 66742, 66894,

7382, 8163, 8198, 8591, 8705, 67033, 67256, 67284, 68067, 68106, 68170,

8966, 8989, 9703, 10073, 10329, 10510, 10667, 68226, 68578, 68651, 68732, 68991, 69047,

10731, 10868, 10907, 11269, 11441, 11464, 69608, 69852, 70203, 70322, 70390, 70421,

11812, 12071, 12337, 12352, 12476, 12478, 70867, 71063, 71069, 71914, 71941, 72158,

12545, 12644, 12821, 12940, 13133, 13357, 72399, 72616, 72845, 72948, 73190, 73238,

13746, 13802, 14691, 14699, 14955, 15117, 73290, 73403, 73415, 73467, 73627, 73645,

15536, 15889, 15903, 16035, 16189, 16489, 74052, 74122, 74167, 74287, 74677, 74832,

16590, 16796, 17446, 17729, 17769, 17802, 75047, 75079, 75340, 75715, 75836, 75853,

18179, 19130, 19357, 20032, 20191, 20258, 20263, 76121, 76233, 76602, 76805, 76884, 77142,

20487, 20581, 20623, 20722, 20974, 21306, 77610, 77909, 78117, 78200, 78418, 78781,

21457, 21570, 21842, 22687, 22781, 22806, 78983, 79095, 79358, 79565, 79585, 79708,

23223, 24052, 24297, 25009, 25494, 25708, 79979, 80538, 810020, 81031, 81643, 81087,

25934, 26540, 26631, 26708, 26961, 27115, 86165, 82585, 82776, 82843, 83056, 83062,

27211, 27627, 27835, 27943, 27972, 27999, 83092, 83772, 83789, 84072, 84137, 81202,

28096, 28125, 28297, 28484, 28496, 28742, 84600, 84836, 84901, 84951, 85196, 85753,

28988, 29009, 29075, 29142, 29170, 29435, 85757, 85789, 85863, 85909, 86065, 86156,

29550, 29648, 29758, 29848, 30008, 30017, 86218, 86240, 86790, 86975, 87010, 87043,

30287, 30361, 30436, 30531, 30639, 30752, 87293, 87418, 87561, 87629, 87879, 87951,

30828, 31183, 31233, 31400, 31442, 31513, 87966, 88182, 88364, 88426, 88565, 88626,

Estonia teater
Ülestõusmise pühade
mängulawa.

Gasparywal, 17. apr. 2. pühapäev.

Marion
Walter Bromme operett 3 w.
Algus kell pool 3 p. l.

Androklus ja lõvi
Bernard Shaw muinasmäng
4 waat.
Algus kell pool 8 õhtul

Teisipäeval, 18. apr. 3. pühapäev.

„Dollarprintsess“
Leo Falli operett 3 w.
Algus kell pool 3 p. l.

„Mängu põrgu“
Ala-kaja jant 3 miltgelis Ton
Järveloewi ja Carl Mathern
järele kohalikuks oludeks
kohendatud Wili Maalikas.
Algus kell pool 8 õhtul.

Reinadala, 19. aprilli
Waleni pulm.

Rudwig Ganghoferi ja Marco
Procineri draama 4 w.

Teisipäeval, 20. aprilli
Stambuli roos
Leo Falli operett 3 w.
Algus kell pool 8 õhtul.

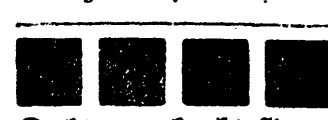
Estonia kontsertsaal.
Teisel lihwõtte pühapäeval, 17 apr
Estonia sümfoonia orkestri

**31-ne Rahwa-
kontsert**

Juhatab H. Kull.
Solistid: pr. A. Kalko (mezzo-
sopran) ja hra P. Raja (orel)
Algus kell pool 8 õhtul.
Kolmandal lihwõttepühapäeval
18. aprilli

„Estonia“ sümfoonia-orst.
**32-ne Rahwa-
kontsert**

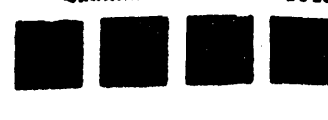
Juhatab H. Kull.
Solist hra A. Böcke (cello)
Algus kell pool 8 õhtul

Kultuuriteatrid
meile kõige laulikum, tar-
wilikum ja lätetawam.
Kes soovivad teid täiesti
lätetada, neile on

Kõik teie isepärimised.
Dr. Kofenthall — Almeerika
õpetaja — wõõraste keelte
jooks. Hind 100 marka.

Eluhoi ajaga igapäewaselt
tarwituseks annab:
Kõik teie kirjapildid.
Maltitud loqu igapäewaselt
õnu ja lauleid. 5. 30 m. eht
Kõik teie eesti, eesti, eesti.
Eesti keele. Hind 50 m.
Saada raamatukauplustele.
Ladu: Ploompuu kauplus,
Tallinn. 1143

Draamateater
Pühapäevase
mängulawa.

Gasparywal, 17. aprilli
2. ülestõusmise pühapäev:
Easteenduseks.

**„Mits kewad
tulema pidi.“**

Easte muinasjutu kolmes waat.
Therese Lehmann — Haupti ja-
rele S. Anto.

Algus kell 3 päewal.

„Rosinapets“

Rahjand 3 waatuses.
Algus kell 8 õhtul.

Teisipäeval, 18. aprilli
3. ülestõusmise pühapäev:
Easteenduseks:

„Reis õnnemaale.“
(Munapühade oludes)

Richard Ledermann'i lasteko-
mööbia, 6 pildis, laulude- ja
tantsudega.
Algus kell 8 päewal.

H. Jemreimow

„Kõige tähtsam“
Ühele komöödia, teisele draama.
4 waatuses.

Tõlkinud H. G. Sammsaare.

P. Seppa lawastus.

El. Enurandi dekoratsioonid.

Algus kell 8 õhtul.

Reedel, 21. aprilli

**Hra Paul Pinna
tulu õhtu**

**„Napoleon
Bonaparte“**
(Vae victis).

H. Boos 3 waatusline draama
Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed eelmisel iga päew
kella 11—1 e. l. ja 6—8 õhtul
Draamateatri kasas.

Estonia kontsertsaal
Reinadala, 19. aprilli

Prof. A. Lemba

**klaweri-
õhtu**

Gesawa:

1. Bach-Lautig. Toccat e fuga.

2. Beethoven. Sonata op. 101.

3. Chopin. a) Nocturne nr. 17.

b) Scherzo nr. 3.

4. Schumann a) Des Abends.

b) Toccat.

5. Elbow. a) Preludes d-moll.

b) Balje fis-moll.

6. Glasunow. a) Prelude Des-
bur

b) Gavotte.

7. Wagner-Wilz. Hobens Lie-
bestob.

8. Liszt. Etude nr. 10 f-moll.

Algus kell pool 8 õhtul.

Pääsetähed 50—300 margani
eelimüügil teatri kasas.

Balmelirju

igase walituse ja muudesse
ajutustesse, isearanis maade
õig. ja maksude wähenemise
asjus teeb i f i i l i k t r u t t u
ja korraldust töötades, ka abi
elu ja matide i h e n d u s t e s
Wirtu tän. 14, krt. 1, 2. korr.
(einel wastu) kella 9—1 ja 2—7.
1068 H. S. Rühle.

uhu wiima'el pühapäeval minna
E. Eesti Raikselt
Loteriile ?
mis kella 2—11 õht. Sätarl. giimn.
ruum. Narwa mnt. 1 ära peetakse.

Tallinna Wabatahtlikkude Tuletoorijate Seltsi
aasta-peakoosolek
peetakse ära
30. aprillil f. a. kell 10 homm., priitimasas.
Päewakord:

- 1) 1921. a. aruande läbimaatamine ja kinnitamine.
 - 2) 1922. a. eelarve.
 - 3) Seltsi kodulorra muutmine.
 - 4) Abiandmise kasja liikmemaksu kõrgendamise ja abi-
raha suurendamise küsimus.
 - 5) 60 aasta juubelipäewa pühitsemise küsimus.
 - 6) Mitmesugused läbirääkimised.
- Kui määratud ajaks, f. a. kella 10 homm., tar-
wikku armu liikmeid kogu ei tule, arwatase peakoos-
olek pool tundi hiljem, f. a. pool 11, mis igasuguse
liikmete armu juures oluswõimuline on.
Eestseisus.

E. Günther
robu- ja wärwitalus. Wanaturg 8
footitab pühadeks:
Munawäwri ja -latti
Kardamoni
Safraani
Waniljet
Mandlid
Kremortartari
Kõikl. ewulbrit (Wadpuloer)
Lõhnadiljib
Kõlmawett (Eau de Cologne)
Lõhnasepe — fise ja wäljamaa
Jusepe karpides — kohane
tingitus pühadeks
Seebist mune.

Teadaanne
Kinnitjel enampakkumise teel antakse Eõv-hoolekande-
ministeeriumi poolt

puumilja-aed
Luisentali tän. nr. 18.
wile aasta peale rendile.
Pakkumised 29. aprillil f. a. Eõv-hoolekande-
ministeeriumi saata, kust ka teateid tingimiste üle
saada wõib.
End. seisuol. warandus'e walitseja.

A. Kapsi & Ko.
Harju tän. 48, kõntr. 775.
Elektrotehnika
masinate- ja kaupade ladu

Wigala linawabrik
ostab
põllukuiwa lina
igasugusel määral. Lina peab olema leotud eht jälle
leotamata põllul pleegitud. Dätetake ka haritud linu.
Wabrikuwalitus.

EESTIMAA
IMPORT & EKSPORT A.S.
Tallinn, S. Kloostri uul. 18.
Kõntr. 13—41 ja 8—30.
Ainuesitused:
DEUTZ'i mootorid igas suuruses ja iga
kütteainele. Puu ja turbageneraatorid.
Paad; ja laewa mootorid.
GASPARY & Co. tehase katusekiwipressid
ja muud masinad tsementtööstusele.
JAENNE & Pojad turbapressid, põllutöö-
riistad.
Juhtumisi Saksamaa ladust müüa
peetud imewgaas mootorid
mitmes suuruses,
lokomobiilid isesõitjad.

Ruulutus.
Koristus. Teisttoimfond wõtab:
1. **Reisttoimtonna tööuhatajat,** kel
kogemusi, huwi ja energiat organiseerimise- ja lars-
tusharidustöös ülesidijeks juhajamises teisttoimton-
na poolt antud juhtnõude põhjal. Soowitaw kõr-
gem haridus, kuid muude paremuste (organiiseeri-
misõhus, energia) kõrwal ei tarwitse see mõõdu-
andew olla. Palk kottuleppel teisttoimtonnaga tunni
12.000 m. kuus. Sfeeranis soowitaw f i l t s t o n n a
tegelane eht õpetajate hulgast.
2. **Ärijuhti,** eriti kirjastusalal, soo-
witaw korgete haridusega ja wilumusga, huwi ja energia
kirjastus tööde asjus. Palk kottuleppel tunni
12.000 marka kuus.
3. **Sporidiinstruktorit,** meessterahwaft,
tõstjema spordi
ja wõimlemise õpetamise tarwis. Tarwitik f e l l e t o -
hane eriharidus, huwi ja energia, wilumus spordis
ja organiseerimistöös. Palk kottuleppe järele teist-
toimtonnaga tunni 10.000 marka kuus.
4. **Sporidiinstruktorit,** naisterahwaft,
tergema spordi,
wõimlemise ja mängude jaoks. Tingimised ja palk,
nagu eelmisel.
Kõigilt nõutakse täistarkust.
Wäljasõidub kõigil teisttoimtonna kuu.
Soowitawaldused ühes eluloo ja endise tege-
muse kirjeldamisega (wõimalikult ühes tunnistustega
ja soowitustega) saata tunni 20. aprillini f. a
Tartu, Koristuseltide Reisttoimfond, postkast 86.
Sfilitult Gildi uul. 8, kella 10—2.

R. Reisttoimfond
Pühadeks müügile lastud eht
pakeroõst. nbat
Põhja Põder
1/5 naela 25 mf.; 1/4 naela 50 mf.
Mõndele igalpool!
D.-U. „Lubor“.